

Un număr vechiu 10 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: N. C. SCHINA

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Post Prim-Președ. Trib. Avocat	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat
D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în drept din Paris. Directorul Statisticii Judiciare

Membru corespondent pentru Paris: EDOUARD LÉVY, Dr. în Drept, Avocat, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. Bănei, Case Comerc. și Autorit. 480 lei
 „ Magistrati și Avocați fără supl. 240 „
 6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATA PE SAPTAMANA

In lunile Iulie și August
 apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Ardei, 5 și Rahovei, 5
 Lângă Palatul Justiției
 — TELEFON 13/29 —

Incepând vacanța Tribunalălor, „Curierul Judiciar“ tot timpul, până la 1 Septembrie, va apare regulat la câte 15 zile.

SUMAR

- Take Ionescu, de *Curierul Judiciar*;
- Take Ionescu ca avocat, de d-l avocat Mihail Mora;
- *Statistica*, partea generală, vol I, de d-l Prof. Dr. Andrei Sigmond, Bibliografie de E. C. Decusara.

JURISPRUDENȚA:

- Curtea de Casație, s. I: *Lucia N. Nemțeanu cu Petre Zerenikov* (Dotă. Bunuri dobândite în viitor. In ce caz devin dotale? Dobândirea cu titlu oneros, dar cu bani dotali. Averea parafernala față de terți. Consecințe. Art. 1247 și 1306 c. civ.), cu o Notă de d-l avocat N. Apostoleanu;
- Idem: *P. Ionescu cu Traian Boicescu* (Prestațiuni succesive. Caracterul contractului cu termen extintiv. Stingerea obligațiunei prin ajungerea termenului. Dacă se pot acorda prelungiri de justiție? Suspendare de termene. Cui se aplică dispozițiunile art. 3 legea măs. excepționale?), cu o Notă;
- Tribunalul Dorohoi: *Alexandrina Negrescu cu Elvira Const. Toplicescu* (Testament mistic. Testament autentic. Voința de a testa. Interpretare. Revocare. Dacă dispariția motivului testării poate constitui o cauză de caducitate? Dacă nearătarea numărului proceselor-verbale în autentificarea testamentului constituie o nulitate? Art. 802, 862, 864, 920 și 921 c. civ., art. 10, 11 și 18 legea aut. actelor), cu o Notă de d-l avocat C. Bosianu;
- Idem: *C. Huțanu cu D. Hromei și Profira Mandrișoru* (Elementele cererei de intervenție. Dacă cumpărătorul poate cere chiar direct în apel să fie pus în cauză, în locul vânzătorului pentru apărarea drepturilor proprii. Art. 247 și 248 pr. civ.), cu o Notă de d-l avocat Șt. Scriban;
- Trib. Ilfov, s. II c. cor.: *Clotilda Gen. Averescu cu Căpitân Alberto Croce* (Adopțiunea unui italian. Cerere de anulare din partea adoptatorilor români pe motivul că mama celui adoptat nu și-a dat consimțământul. Art. 311 c. civ. rom., 376, 190, 79 și urm. cod. civ. italian);
- Trib. Ilfov, s. III c. cor.: *I. G. Dura cu Societatea expertilor Contabili Ilfov* (Expert-contabil înscris și recunoscut de Tribunal. Neînscriserea lui de către Societatea expertilor-contabili pe tablou. Acțiune. Drepturi câștigate. Inscriserea definitivă. Art. 19 din legea pentru organizarea corpului de contabili, art. 4, 6 și 8 din Regulamentul legii), cu o Notă;
- *Jurisprudență străină*: Societate comercială. Statute. Obiectul activității sociale. Stingerea lucrului. Industrie de transport. Rețea de cai ferate. Răscumpărare. Neexecuțiunea contractului de Societate. Clauză de rezoluțiune.

Take Ionescu

Timp de patruzeci de ani, dela teza sa de doctor în drept — care a înfățișat ultimul cuvânt al științei juridice asupra capitolului despre copiii naturali — până la cele din urmă și de dată recentă manifestări ale sale la bară, Take Ionescu a strălucit ca un adevărat apostol în templul justiției. Activitatea sa însă a dominat totdeauna întreaga viață politică a României din epoca consolidării ei ca Stat independent, și istoria îl va așeza printre demnii urmași ai generațiilor dela 1821, 1848, 1859 și 1877, care au pregătit realizarea aspirațiilor neamului nostru.

Vom schița, din acest loc, numai acea latură a personalității marelui dispărut, pe care ca revistă juridică avem datoria de a o pune în evidență.

Suntem sub impresiunea frumoasei serbări din iarna trecută a revistei „Dreptul“, cu care ocaziune Take Ionescu, atunci președinte al Consiliului de miniștri, ne-a vorbit cu căldură de preferința ce a dat totdeauna profesiei sale de avocat și cât de fericit s'a simțit, după marele războiu, regăsindu-se în sanctuarul justiției. În termeni mișcători ne-a dat cu acest prilej justificarea prezenței sale la jubileul unei reviste de drept, afirmând că, prin pledoariile sale, a contribuit la formarea de numeroase jurisprudențe, cunoscute prin publicațiunile revistelor juridice, astfel că se poate socoti printre colaboratorii lor.

Intr'adevăr Take Ionescu face parte din pleiada marilor avocați. Nu a fost proces celebru, în care glasul său autorizat de jurisconsult să nu fi concentrat atențiunea asupra adevăratei dificultăți a problemei în discuțiune. Nu a fost avocat mai bine înzestrat ca el, căci la neasămuitul dar al elocinței se adăuga o minte luminoasă, o inteligență scilpitoare, un suflet pururea d'asupra micimilor vieții.

O atare personalitate impunătoare ar fi lăsat de sigur pe urma sa o prodigioasă operă scrisă de doctrină, de o valoare egală cu aceea a celor mai cunoscuți comentatori ai Codului Napoleon — ca Marcadé, Demolombe, Laurent, Aubry și Rau — dacă chemarea sa în viața publică n'ar fi fost impusă de necesitățile vremilor în cari a trăit, vremi care'l așteptau ca pe un continuator al operei înaintașilor săi.

Dacă nu a rămas pe urma sa nici o operă de doctrină propriu zisă, alta decât cea din anii săi de studii, a rămas însă atât contribuția sa creatoare de jurisprudențe cu care a îmbogățit și fecundat știința dreptului la noi, cât și importanța sa operă legislativă, ca ministru, în toate domeniile vieții de Stat a României.

Take Ionescu a fost mai presus de toate un orator. Se poate zice că însușirea caracteristică a geniului său îl făcuse un maestru al logicei judiciare. Din vorba lui, impecabilă ca formă și proporționată ca întindere, reieșea puterea lui de analiză. Convingerea n'o căuta decât într-o construcție asemănătoare unei teoreme geometrice. Simțea, ascultând pe acest mare artist al cuvântului, că ceea ce'l mișca mai adânc nu era atât emoțiunea trecătoare produsă de o imagine fericită, cât adeziunea auditorului la partea cea mai intimă și mai delicată a raționamentului său. Pentru cine nu l-a auzit niciodată, s'ar putea crede că vorba lui lăsa auditorul rece, chiar când îl convingea. Însă oricine l-a auzit fie la bară, fie la întruniri publice, fie la școală, fie în parlament, a resimțit bine și înflăcărea cuvântului lui Take Ionescu și vraja avântului său oratoric.

Asa se explică pentru ce chiar atunci când nu împărtășeai părerile lui, nu puteai rămâne însă negduit în simțire și convingeri, odată ce l-ai auzit. Despre orice lucru ar fi vorbit, dânsul știa să-i dea nota de actualitate, astfel că ori unde vorbea știa să intereseze auditorul său.

Providența cu legile ei croește fiecăruia calea de urmat. Lui Take Ionescu i-a impus învățătura dreptului, pentru ca pe aceste temelii să poată pune în valoare toate darurile cu care s'a născut. Nimeni mai bine decât Take Ionescu n'a învederat însemnătatea adevărului, că opera de consolidare a unui Stat se face exclusiv prin acei oameni cunoscători ai dreptului, singura știință socială care îmbrățișează totalitatea problemelor de interes general. Din tot ce s'a scris până azi în presă despre Take Ionescu ca om politic, se desprinde acest adevăr, că rolul juristului este covârșitor în opera de organizare și de propășire a oricărui Stat modern.

A spus-o însuși marele dispărut, la banchetul de 20 ani al revistei noastre.

„Eu am fost și sunt mândru că sunt avocat, și cu toții trebuie să ne mândrim de profesia noastră, pentru că dacă am sta să cercetăm la baza insti-

tuțiunilor noastre, găsim pe avocat ca întemeiator „al lor, găsim pe avocat la temelia României moderne“.

CURIERUL JUDICIAR.

TAKE IONESCU

CA AVOCAT

Ușa sălii de ședință se deschide. O siluetă se strecoară, răspunde grăbit și zâmbind la salutarile din dreapta și din stânga și s'așează pe banca avocaților. Când adversarul începe să pledeze, el încalecă picior peste picior, aplacă într-o parte capul, privește în diagonală un punct fix, freacă unele de altele degetele celor două mâini și ascultă. Din când în când, scoate creionul din buzunarul dela vestă și notează ceva. O afirmație a adversarului îl miră, alta îl dispune, dar nu întrerupe de cât foarte rar și mai totdeauna cu o glumă nesupărătoare, care descrețește frunțile magistraților și confaților. Foarte des își mângâie mustața printr'un gest repezit, și, cu cât se întinde pledoaria care a deschis focul discuțiunilor, cu atât devine mai nerăbdător să înceapă.

Când i se dă cuvântul, s'aude un șuet în sală. Toată lumea se pregătește să-l asculte. El se ridică, își potrivește cravata, și intră de-a dreptul în materie. Dela primele cuvinte place prin dulceața glasului — „guriță de aur“ — și interesează prin limpezimea expunerii. Raționamentul este atât de strâns, în cât adversarul se simte într'un clește. Faptele defilează, argumentele se înșiră, concluzia se desprinde repede; pledoaria nu e lungă, dar e zdrobitoare. Spirit sintetic, mare adversar al analizei, el așează într-o lumină strălucitoare punctele cardinale ale problemei aduse în desbateri, ca pe niște imense felinare, între care nu interesează ceeace se găsește întâmplător. Judecata sa clară pune mâna pe mintea auditorului; elocința, gradată și cu sublinieri adânci la părțile cele mai vulnerabile pentru adversar, farmecă; loviturile sunt tot mai puternice, dar leale și elegante. Chiar dacă ar voi, n'ar putea jigni pe nimeni; întreaga lui ființă răspândește o nemărginită simpatie. Rareori deschide o carte, și atunci numai ca să citească două trei rânduri. Niciodată nu se pierde în principii generale, în disertațiuni inutile, în introduceri de paradă, în paranteze fără legătură cu chestiunile discutate, în perorații bombastice. Raportează doctrina și jurisprudența strict la speță, trecându-le prin prisma de excepțională claritate a personalității sale în adevăr extraordinară. Totul se simplifică, se deslușește; ori cine poate pricepe și judeca. Un magistrat superior îl definea odată:

— Pledează de o parte și de alta numeroși avocați, înarmați cu volume peste volume. Atmosfera este încărcată, haosul nu se risipește, întunecimea încă planează. Se ridică Take Ionescu, fără o foaie de tipar, fără un act, fără o notă. Și întoarce butonul electric: s'a făcut lumină! Chiar atunci când lumina nu-i va fi favorabilă, fiindcă va proiecta dreptatea adversarului, justiția îi este recunoscătoare pentru ajutorul dat prin puterea sa de elucidare.

A, dar la ce înălțime se sue cugetarea sa juridică! Adesea culmile geniului intră în nori și ceața este inevitabilă; Take Ionescu însă se menține totdeauna sus de tot, dar numai în sferele senine; nimic confuz, nici un echivoc. Inteligența-i scânteetoare și cultura-i vastă, supusă la procesul unei perfecte asimilări, fac din ple-

doariile sale niște adevărate desfătări mintale și sufletești. Filozofia împrejurărilor discutate, scutită de pedantism, stăpânită până la sfârșit de o desăvârșită limpezime, dă elocinței sale caracterul unei adevărate învățături. Nimeni nu s'a înălțat mai sus ca el la bară și nimeni n'a citit mai adânc ca el în ceea ce Ibsen numea fundul fundului lucrurilor omenești. Dar memoria? Tot ce a văzut, tot ce-a auzit, tot ce a citit s'a așezat sistematic în acest creier minunat, s'a poleit sub înrăurirea luminoasei sale personalități și răspunde la apel, când e nevoie, fără greutate și fără greș. O enciclopedie pusă la punct, enormă și invizibilă, îl slujește în orice moment. Memoria lui va rămâne în barou ca una din cele mai frumoase legendă, isvorâtă totuși din purul adevăr. Li era de ajuns să răsfioască numai un dosar, ca să reție nu numai sinteza cea mai exactă a acestui tot, de cele mai multe ori prea voluminos, dar chiar amănunte de cifre, martori, expertize, proceduri, pe cari le reda cu o uimitoare exactitate. De câte ori avocații cari au pledat alături de el au rămas încremenți văzându-l mai stăpân ca ei pe toate faptele, deși ei studiaseră dosarul vreme îndelungată, iar Take Ionescu se mulțumise să-i asculte expunându-l într-o jumătate de oră! Chiar în spețele de strictă specialitate, inteligența și cunoștințele lui vaste isbuteau să intre adânc în materie și să satisfacă prin precizie pe cei mai pretențioși specialiști.

Dar dacă Take Ionescu a fost un mare avocat privindu-l sub raportul dreptului, adică al limpezimei cu care trata problemele juridice și al științei ce-l ajuta la găsirea soluțiilor, el rămâne neîntrecut, aș putea zice neegalat până astăzi, sub două aspecte: în considerațiunile de fapte și considerațiunile politice, care formează substratul multor cazuri importante deduse în justiție. Faptele... Aci talentul său incomparabil era la larg... O anulare de testament, o cerere de interdicție: cine putea să vorbească despre captațiune sau eclipse cu mai multă vervă, cu mai mult spirit de pătrundere, cu mai mult elan?... Se rostogoleau ideile ca o cascadă; cuvintele vrăjeau... Sunt neuitate orele pe cari confrății le-au petrecut ascultându-l în asemenea cazuri... Nu mai era pledoarie, era o desfășurare magică de frumos, de sublim... Și așa era în toate procesele cari se rezolvau în fapt. A, dar partea politică, nu în înțelesul strâmt de partid sau de clasă, ci în cel larg, politica de stat, politica de state... Atacarea unei vânzări făcute în timpul ocupației dușmane... Cauzele războiului — nu cele văzute, ci cele reale; — tratatele de pace — nu textele, ci urmările; concepția care trebuie să stăpânească tot ce a eșit din război — nu așa cum se pare, ci așa cum este... În aceste sfere înalte, Take Ionescu se plimba cu o desinvoltură în adevăr unică, târând după el mintea auditorului, transformând ședința instanței de judecată într'un for care studiază tot ce poate fi mai interesant, mai profund, mai subtil... Și toate acestea, cu o ușurință de vorbă, cu o precizie în expresii, cu o gradațiune, cu un avânt, pe care le egalează numai simpatia nemăsurată ce radiază mereu și până departe ființa sa întreagă...

Și când sfârșeste, s'adresează prietenos confrăților, ese cu ei, face cerc în jurul său, râde cu poftă de nimiciurile cari îl distrează, spune și el altele, — și după ce a făcut lumină în justiție, descreștește frunțile și reduce „amărăciunea așteptărilor pe sală până vine rândul proceselor“, de care vorbea C. Arion la comemorarea de la Palatul Justiției.

Cu moartea lui Take Ionescu, baroul pierde un maestru, o glorie. Justiția însăși pierde ceva: un luceafăr care a sclipit atât de mult pe cerul ei ades posomorât.

MIHAIL MORA.

BIBLIOGRAFIE

Statistica. Partea generală, vol. I, de d-l dr. Andrei Sigmond, Prof. la Academia de drept din Oradia-Mare. Prețul 70 lei.

Tratate chiar elementare de statistică lipsesc la noi. D-l dr. Sigmond deși abia stăpânind limba noastră, ne dă într'un volum cursul predat la Facultatea de drept din Oradia-Mare, în care expune principiile generale ale acestei noi științe, rezervându-și pentru al doilea volum partea aplicativă la diferite discipline de a cerceta fenomenele sociale, ca populația, mișcarea industrială, intelectuală, juridică, etc.

D-l dr. Sigmond după ce ne redă în mod destul de clar noțiunea și tendința noiei științe a statistice, așa de puțin cunoscută de cei mai mulți la noi, în raport cu izvoarele care au contribuit la dezvoltarea ei, ne expune principiile fundamentale, cari stau la baza cercetării fenomenelor sociale, prin glasul cifrelor.

În legătură cu aceste principii astăzi necontestate, d-l dr. Sigmond ne dă normele de culegere și prelucrare a materialului statistic, precum și modul de publicare a rezultatelor dobândite prin metoda statistice.

Această parte are o importanță de netăgăduit pentru aceia cari voiesc să devie statisticieni practici. Lucrarea este bogată și în informațiuni, dând o bogată bibliografie străină, precum și instituțiile statistice internaționale și publicațiunile lor.

Opera d-lui dr. Sigmond este venită la timp și constituie un manual necesar pentru acei ce vor să se inițieze în tainele acestei noi științe, care capătă pe zi ce merge o importanță tot mai mare.

E. C. DECUSARA.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 29 Noembrie 1921

Președenția d lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Lucia (Lucheria) N. Nemțeanu cu Petre Jelesnicoff

Decizia No. 1002

Dotă. — Bunuri dobândite în viitor. — În ce caz devin dotale? — Dobândirea cu titlu oneros, dar cu bani dotali. — Avere parafernala față de terții. — Consecințe. — Art. 1247 și 1306 c. c.

Constituirea de dotă, care cuprinde și bunurile viitoare ale soției, privește numai acele bunuri, cari i-ar reveni ei cu titlu gratuit în timpul căsătoriei, nu și pe cele cumpărate de dânsa cu bani dotali; — acestea devin dotale numai prin subrogare, în condițiunile art. 1247 c. c., când adică s'a prevăzut în contractul matrimonial o asemenea întrebuintare a banilor dotali.

Prin urmăre o creanță dobândită de soție în timpul căsătoriei printr'o cesiune, deci cu titlu oneros, nu poate fi dotală, chiar dacă a fost plătită cu bani dotali, odată ce este constant că contractul matrimonial nu prevede că vor deveni dotale bunurile cumpărate cu acești bani, deși el specifică că se constituie dotă și averea viitoare a soției. Un asemenea bîn nu poate fi decât parafernă, cu toate consecințele proprii acestei averi, întrucât concepția după care el ar cuprinde o valoare dotală și în limitele ei ar fi supus condițiunii averilor dotale,

nu se întemeiază pe nici o dispoziție din lege și este în opoziție cu condițiunile pentru ca o avere să fie dotală.

In regimul nostru dotal, dota mobilă fiind alienabilă, oricărui din soți ar aparține proprietatea ei, iar legea neîmpiedicând pe soți de a cumpăra chiar cu bani dotali un bun, care să înlocuiască la desfacerea căsătoriei acești bani datoriti de soț, — o astfel de achizițiune, indiferent de caracterul pe care-l poate avea în raporturile dintre soți, față de terți însă, căroră nu le este opozabil decât actul dotal, ea nu poate fi decât o avere parafernă și ca atare terții pot opune mijloacele de apărare în raport cu caracterul legal al acestei averi.

Prin urmare în speța, recurenta a fost îndrituită a opune intimatului lipsa lui de calitate de a cere, ca uzufructuar dotal, dobânzile la o creanță, care este avere parafernă a soției, întrucât deși a fost cumpărată cu bani dotali, este vorba de un bun dobândit cu titlu oneros, iar contractul matrimonial nu prevede că bunurile cumpărate cu acești bani vor deveni dotale, deși sunt constituite ca dotă și bunurile viitoare ale soției.

Curtea,

Ascultând pe d-l av. Gh. Netter în dezvoltarea motivului de casare și pe d-l av. Gh. Cristescu în combateri și

Deliberând,

Asupra motivului de casare astfel formulat :

«Violarea art. 1242 și 1285 c. c. în ceea ce privește calitatea intimatului și a t. 1235, 1236 și 1283 și greșită extindere a interpretării art. 1247 c. c. în ceea ce privește calitatea creanței;

«Exces de putere.

«În adevăr, înaintea Curții am susținut că intimatul nu are calitate de a face acțiune contra recurteii în calitate de uzufructuar dotal, deoarece creanța ale cărei dobânzi le-a reclamat este parafernă, fiind proprietatea soției sale care a dobândit-o în virtutea unei cesiuni cu titlu oneros;

«Curtea, pentru a înlătura apărarea noastră, prin exces de putere, violarea textelor de lege sus menționate și greșită extindere prin analogie a interpretării art. 1247 c. c., deși recunoaște că creanța e parafernă totuși conchide că intimatul are calitate ca soț dotal a intenta acțiune contra recurteii pentru plata procentelor ac lei creanțe».

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care rezultă că intimatul Petre Jelesnicoff a intentat la Tribunalul Suceava acțiune contra recurteii Lucia Neimțeanu cerând obligarea acesteia ca să i plătească suma de 9000 lei reprezentând dobânda, pe mai mulți ani, la o creanță dotală în valoare de 25.800 lei, aparținând soției sale; că Tribunalul a respins acțiunea, pe motiv că această creanță nu este dotală și deci soțul nu are calitate de a reclama fructele civile; că intimatul făcând apel, Curtea prin decizia atacată, i-a recunoscut calitatea de a exercita această acțiune, pe care apoi examinând-o în fond i-a admis-o în totul, ca fiind întemeiată; Că pentru a decide astfel, Curtea constată că creanța în discuțiune a fost cedată soției intimatului în recurs, de către fratele său Gavril Iacovloff, pentru plata unei sume ce-i datora, conform actului de împărțea la averii de succesiune rămasă pe urma defunctului lor tată; că apoi, Curtea motivează că deși această creanță a fost cedată pentru stingerea unei datorii dotale, rezultând din împărțea succesiunii, to-

tuși ea nu a devenit dotală, căci actul dotal al soților Jelesnicoff nu prevede clauza de întrebuițare după care bunurile dobândite cu bani dotali vor deveni dotale, iar împrejurarea că actul dotal al acestora prevede o constituire de dotă și a bunurilor viitoare nu-i poate conferi caracterul dotal, deoarece prin bunuri viitoare are a se înțelege numai bunurile dobândite cu titlu gratuit în timpul căsătoriei; Că, dacă însă această creanță nu este dotală, totuși, — adăogă Curtea — ea cuprinde incontestabil o valoare dotală și din acest punct de vedere, soțul având, conform art. 1242 c. c. administrația și folosința acestei creanțe, are și dreptul de a intenta acțiune în contra debitoareii pentru plata procentelor datorite;

Având în vedere că, prin această soluțiune, recurenta pretinde că s'ar fi violat dispozițiunile art. 1235 și 1283 relative la constituirea dotei, s'a dat o greșită extindere, prin analogie, art. 1247 c. c., și s'a nesocotit și art. 1242 și 1285, cu privire la calitatea intimatului.

Considerând că este netăgăduit că o constituire de dotă care cuprinde și bunurile viitoare ale soției, se rapoartă numai la acele bunuri cari ar reveni soției cu titlu gratuit în timpul căsătoriei, căci pe acestea are menirea a le păstra regimul restrictiv dotal, nu însă și bunurile cumpărate cu bani dotali, acestea nu devin dotale decât prin subrogare, în condițiunile art. 1247 c. c. adică când s'a prevăzut în contractul de căsătorie asemenea întrebuițare a banilor dotali;

Considerând că, așa fiind, deși prin actul dotal al soților Jelesnicoff se constituie dotă și averea viitoare a soției, totuși neprevăzându-se că vor deveni dotale și bunurile cumpărate cu bani dotali, urmează că creanța a cărei dobânzi se reclamă, fiind dobândită printr-o cesiune, deci cu titlu oneros, ea nu este dotală, deși plătită cu bani dotali rezultați din averea succesorală a tatălui soției;

Considerând că, dacă această creanță nu este dotală, urmează că ea nu poate fi decât parafernă cu toate consecințele proprii acestei averi, căci sub regimul dotal există numai aceste două categorii de bunuri; că concepțiunea după care un bun cum e creanța în discuțiune, deși parafernă, ar cuprinde totuși o valoare dotală și că în limitele acestei dotaliități, creanța ar urma să fie supusă condițiunilor averii dotale, această concepțiune nu se întemeiază pe nici o dispozițiune de lege și este în opoziție cu condițiunile cerute pentru ca o avere să fie dotală, iar jurisprudența străină invocată, o admite numai din punctul de vedere al conservării dotei ca o consecință logică și necesară a inalienabilității dotei mobiliare ce consacră în mod constant și care nu-și are aplicațiune la noi, unde dota mobilă este necontestat alienabilă, indiferent căruia din soți aparține proprietatea ei;

Considerând că creanța în discuțiune fiind dobândită de soție cu consimțământul soțului, este proprietatea sa, căci art. 1247 rezolvă o chestiune de dotalitate, nu de proprietate, și regimul dotal nu cuprinde nici o restricțiune dela capacitatea generală de a cumpăra consacrată în art. 1306 c. c. și nu împiedică pe soți de a cumpăra un bun, care să înlocuiască, la desfacerea căsătoriei banii dotali datoriti de soț; că, aceasta nu implică o restituțiune anticipată a dotei, prohibită de lege, deoarece soția va trebui să plătească soțului interesele cuvenite la suma ce acesta i-a procurat pentru cumpărarea bunului devenit proprietatea ei, ea reprezentând dreptul său de folosință, — ceea ce exclude ideea unei restituiri de dotă, care l'ar lipsi de acea folosință; iar în ce privește administrația acestui bun, nimic nu se opune ca soțul, în timpul căsătoriei, să

lase soției administrarea unui bun din averea ce i-a fost constituită dotă, menținându-și, încolo, întreaga administrație asupra averii dotale, în exercițiul dreptului ce legea îi conferă;

Că, în fine, dacă în raporturile dintre soți, o astfel de achizițiune, implică învoirea lor ca, bunul cumpărat cu bani dotali, să înlocuiască și să reprezinte acești bani, la epoca restituirii dotei, această subrogațiune nu poate, în nici un caz, fi opusă terților în timpul căsătoriei, căci față cu aceștia, este suficient ca în conformitate cu actul dotal, care le este și lor opozabil, bunul să fie parafernă, indiferent cu ce bani a fost cumpărat, — ceiace este și greu de știut, — pentru ca ei să fie autorizați a opune toate mijloacele de apărare în raport cu caracterul legal al acestei averi.

Că în vederea acestora, intimatul în recurs nu are calitatea de a reclama dobânzile creanței parafernale, proprietatea soției sale și așa fiind motivul de recurs este întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul și cassează etc.

NOTA. — Care este condițiunea averii dobândită de soție cu bani dotali, sub regimul dotalității tuturor bunurilor prezente și viitoare și ce drepturi are soțul asupra unei asemenea averi, — iată două chestiuni ce, trebuind să se rezolve una pe alta, au fost puse la punct de către Înalta Curte, prin deciziunea reprodusă mai sus în extenso!

Doctrina streină și română a rezervat în această privință o largă discuțiune, nu atât pentru că vre-o controversă ar fi putut despărți părerile, dar mai ales pentru că trebuia să apere cu un lux cât mai bogat în argumente, principiul alienabilității și al liberei dispozițiuni a bunurilor, de la care regimul dotal se abate în favoarea asociațiunii conjugale.

De aceea s'a admis în general, că dispozițiunea art. 1247 c. civ. rom. (1553 c. civ. francez). — după care imobilul câștigat în timpul căsătoriei cu bani dotali nu e dotal dacă nu s'a stipulat întrebunțarea banilor dotali în acest sens, — se aplică chiar și sub regimul dotalității universale, și că aceiași rațiuni impune o soluțiune identică și atunci când ar fi vorba de mobile.

Curtea de apel de Iași, care admite fără rezervă acest principiu, nu trage însă și consecințele juridice firești, ce decurg din aplicarea lui.

Intr'adevăr, Curtea constatând că sub regimul dotalității universale, debitorul unei creanțe dotale, rezultată din lichidarea unei succesiuni, a cesionat soției, drept plătitor, o altă creanță, decide că această nouă creanță cesionată, deși nu e dotală, conține totuși o valoare dotală și că, în limitele acestei dotalități, soțul are dreptul să încaseze și deci să pretindă în justiție fructele civile. Evident, Curtea face o confuzie, explicabilă poate prin subtilitatea unei teorii admise de jurisprudența streină în ce privește inalienabilitatea dozei mobiliare de esența regimului dotal, cu deosebire de codul nostru civil, care mărginește inalienabilitatea la imobile. Se face o confuzie între valoarea dotală și averea dotală, confuzie ce nu s'ar putea opera în realitate de cât în baza unei abrogări care în speță nu are loc, în lipsa unei clauze speciale în contractul dotal și față de dispozițiunile exprese a textului art. 1247 c. civ. În speță, creanță cesionată soției pe o valoare dotală, este și rămâne o avere parafernă a soției, cu toată averea dotală ce cuprinde și pentru care soția devine debitoarea soțului în ce privește interesele convenite lui, în limitele acestei

valori ce a abandonat soției spre a-și câștiga o avere parafernă. Această obligațiune însă nu poate fi transmisă terților, cari nu au a fi înuși de cât în limitele actului dotal, singurul ce le este opozabil. Prin urmare terțul debitor al unui bun parafernă către soție nu are să se intereseze dacă bunul este câștigat cu o valoare dotală, întrucât actul dotal nu conține clauza de întrebunțarea banilor dotali, el nu are nici o legătură de drept și nici o obligațiune directă către soț. El rămâne pur și simplu debitorul soției, iar soțul care are necontestat dreptul a pretinde interesele valorii dotale, are a le pretinde de la soție, căreia i-a abandonat o parte din dotă.

Aceasta este consecința logică a principiului admis — după cum am văzut — atât de doctrină și jurisprudență în general, cât și de Curtea de apel din Iași, în ce privește parafernăitatea unei averi câștigată de soție cu bani dotali, când contractul nu prevede clauză de întrebunțare, consecința din care decurge și altele nu mai puțin importante.

Astfel: 1) Soțul rămâne încă răspunzător pentru restituirea averii dotale, alienabile, proprietatea sa, fără să o poată înlocui cu bunul procurat cu o valoare dotală, de cât în limitele unei valori reale echivalente, sau a folosului tras de soție.

2. În ce privește fructele, soțul este în drept, — după părerea cea mai judicioasă — să pretindă și soția e datoră să plătească dobândă numai la valoarea banilor întrebunțati în procurarea bunului a cărui folosință și administrare aparține soției. Prisosul fructelor se cuvin și rămân soției, diferența urmează a se achita de aceasta. (V. chestiunea pe larg în *Guillouard* și *Colmet de Santerre*).

M. APOSTOLEANU,
Avocat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 24 Ianuarie 1921

Președenția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

P. Ionescu cu Traian Boicescu

Decizia No. 13

Prestațiuni succesive. — Contract. — Termen extinctiv prevăzut de părți. — Caracterul lui. — Stingerea obligațiunii prin ajungerea termenului. — Nu se pot acorda prelungiri de justiție.

Suspendare de termene. — Disp. din art. 3 legea măs. excepționale. — Cui se aplică? — Art. 3 din lege.

1. *Intr'un contract, care prin natura lui implică prestațiuni succesive, termenul extinctiv, stipulat de părți ca mod de stingere al obligațiunii, operează prin simpla împlinire a lui, independent de orice idee de culpă din partea uneia din părți în executarea obligațiunii sale. Obligațiunea fiind deci stinsă prin ajungerea termenului, nu mai poate produce efect decât printr'un nou acord de voință, — ca atare, instanțele judecătorești, constatând ajungerea termenului, nu mai pot acorda nici o prelungire pentru îndeplinirea obligațiunii, ca fiind stinsă.*

2. *Suspendarea de termene prevăzută de art. 3 din legea măsurilor excepționale este referitoare numai la termenele fixate de acest text de lege*

pentru îndeplinirea unor anume acte și numai în mod excepțional pentru contractele pe care acest articol le prevede, deci nu pentru toate contractele în genere.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier I. Stambulescu, pe d-l avocat Urziceanu pentru recurent în desvoltarea recursului și pe d-l avocat Misir pentru intimat în combateri.

Deliberând,

Asupra recursului făcut de P. Ionescu în contra deciziei No. 12 din 1920 a Curții de Apel Craiova s. I, dată în cauză cu intimatul Traian Boicescu.

Văzând motivul I de recurs:

«Instanțele de fond interpretând actul dintre părți, susțin că aceste părți au înțeles, să desființeze contractul lor în ziua când se vor împlini 6 ani dela data lui, — și acesta «indiferent» de cauza care va fi împiedecat pe o parte de a executa «obligatia sa».

«Greșit s'a dat actului părților acest înțeles.

«Prin interpretarea și explicarea lor, instanțele de fond nesocotesc, voința părților manifestată atât prin arătările făcute în acte, și cari nu sufăr interpretarea dată de hotărârile atacate, — cât și prin faptul că s'au obținut de a pune cumpărătorului alte restricțiuni și obligațiuni.

«Ele nu țin socoteală de intenția părților, tradusă în actele lor, — și care a fost, ca învoiala lor să producă, pentru fiecare din părți efectul pe care l'au urmărit, când au contractat, și că acest contract să fie executat, așa cum a fost făcut și cum spune și art. 970 cod. civil. Instanțele de fond nu arată nici temeiurile, ce le determină să dea contractului alt înțeles și alte clauze, decât cele pe care le relevă actele, — și nici nu spun motivele pentru cari nu primesc arătările făcute de recurent. Dovezile aduse de recurent stabiliu, că voința evidentă a părților a fost, ca respectându-se condițiile angajamentului, să se lase cumpărătorului tot timpul necesar, pentru ca să poată intra în posesiunea obiectului ce cumpărase și acest lucru nu putea fi realizat, decât recunoscându-se ca termenul stabilit de părți este timpul în care să fie cumpărătorului posibil materialmente, ca să-și facă lucrările la care s'a îndatorat.

«Prin interpretarea ce au dat-o, instanțele de fond au mers contra voinței părților, au denaturat complex sensul actelor, au comis exces de putere, nemotivare, omisiune, au violat art. 969, 970, 973 și următorii și 1169 cod. civil».

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care se constată că recurentul P. Ionescu a cumpărat spre exploatare o pădure a intimatului pe termen de 6 ani cu începere dela 29 Februarie 1912, termen redus în urmă la 5 ani și a cerut prin judecată ca să se declare prelungit acest termen încă pe doi ani din cauza ocupațiunii inamice care l'a împiedicat de a se folosi de contract în acest interval de doi ani;

Că această acțiune a fost respinsă prin decizia atacată cu recurs;

Având în vedere că înaintea instanțelor de fond pentru a i se admite acțiunea sa recurentul a susținut că prin termenul din contractul în discuțiune părțile au înțeles să fixeze un interval în care cumpărătorul să aibă puțința a intra în posesia lemnului, obiect al vânzării, iar nu să fixeze un termen extinctiv, iar astăzi, prin motivul de recurs, pretinde că instanța de fond, prin denaturarea contractului, nemotivarea și exces de putere decide că termenul contractului are caracter extinctiv;

Având în vedere că în decizia de față care adoptă motivele de drept și de fapt ale primei instanțe, Curtea de apel întemeindu-se pe natura contractului intervenit între părți și clauzele ce el cuprinde, deduce că intenția părților la facerea acestui contract a fost că vânzătorul

se obligă numai pentru un timp determinat a pune la dispoziția cumpărătorului pădurea spre exploatare și că la ajungerea la termen contractul expiră, iar nu cum susține recurentul că prin termenul fixat părțile ar fi înțeles timpul necesar pentru ca cumpărătorul să-și poată materialmente executa întreaga sa exploatare;

Că determinarea acestei intențiuni când, ca în specie, instanța de fond arată motivele pentru care dă anumită interpretare și nu denaturează înțelesul vreunei dispozițiuni a contractului nesusceptibilă de interpretare, este făcută în mod suveran și ca atare scapă controlului acestei Înalte Curți; că, deci, acest motiv de recurs dedus din denaturarea convenției părților și nemotivare este neîntemeiat;

Asupra motivelor II și III din recurs:

«Instanțele de fond, susțin, că în ori ce caz, contractul dintre părți este stins, prin împlinirea unui termen extinctiv, căci, zic ele, în un contract de exploatare de pădure, «termenul este un element esențial al convențiunei», — acest termen este «extinctiv al convențiunei», — și termenul acesta extinctiv, este de esența acestui fel de contract, el existând cu acest caracter, — indiferent dacă acest lucru s'a prevăzut ori nu în contract.

«Acestea «sunt principiile», zice Curtea de Apel. Ele sunt cele ce guvernă un contract ca al nostru, și în sprijinirea arărilor ei, Curtea de Apel invoacă o decizie a Înaltei Curți.

«Greșit invoacă instanțele de fond aceste «zise principii pentru că pe baza lor» să respingă cererea principală a recurentului cât și cererile subsidiare.

«Aceste «principii» nu se aplică la cazul nostru, nici la contracte, ca al nostru. Altele sunt obligațiile susceptibile de a fi stinse prin termeni extinctivi, — și altele sunt contractele, ce se pot stinge prin termenul extinctiv pus la una din obligațiile lor.

«Contractul nostru e guvernat de alte reguli, — și greșit, și prin greșite analogii, încearcă instanța de fond să aplice, în cazul nostru reguli, cari nu concordă cu natura contractului.

«Contractul nostru nu se poate desființa prin împlinirea unui termen extinctiv, — ci prin împlinirea unei condițiuni rezolutorie. În el, termenul nu este un element esențial al convențiunei; termenul pe care părțile îl pun la obligațiile lor, nu este extinctiv al obligațiunei; desființarea se face prin rezoluțiune; numai așa poate pierde cumpărătorul dreptul de proprietate asupra lemnului cumpărat, numai așa poate pierde puțința de a lua măsurile pentru a intra în stăpânirea obiectului cumpărat. Așa e natura contractului, și în toate cazurile, el nu poate fi desființat decât astfel.

«Instanțele de fond nu pot invoca în favoarea susținerilor lor, nici «principiile de cari vorbesc, — nici decizia Înaltei Curți, care spune cu totul alt ceva, — și nici alte considerațiuni. Ele nu găsesc nicăeri nici un temei pentru explicația lor, și nu arată nici un motiv pentru care respinge explicațiile recurentului.

«Regulile cari, cu adevărat guvernează contractul nostru, duc la soluția cerută de recurent; ele arată că și azi cumpărătorul este tot proprietar al obiectului ce i s'a vândut, că el nu e în culpă, că vânzarea nu s'a desființat și nici intimatul nu a cerut desființarea ei, că astfel contractul e tot în vigoare și cumpărătorul e și azi în termen a cere să-și i-a obiectul cumpărat să-și facă lucrările, nu se modifică într-unu nimic contractul; el se modifică din potrivă, cu soluția instanțelor de fond;

«Greșit invoacă instanțele de fond aceleași principii și pentru a respinge cererile subsidiare pe cari recurentul le sprijină pe art. 5 din legea măsurilor excepționale, art. 1101 și 1020, 1021 c. c. Greșit și de altfel și fără motivare, — declară ele că acele articole ar fi de strictă interpretare și inaplicabile în speță; acele articole aplicabile pentru toate felurile de prestațiuni, sunt aplicabile și în speță, ca în toate cazurile unde se pune aceeași chestiune, — ele conținând dispoziții de ordin general.

«Greșit de asemenea resping instanțele de fond cererea sprijinită pe art. 3 din legea măsurilor excepționale, — el fiind aplicabil ca și 1101 la toate prestațiunile unde aceeași cauză produce o împiedicare.

«Greșite în fine sunt și considerațiile de fapt invocate și contrar constatărilor făcute de însăși instanța de fond când spune că cumpărătorul ar fi avut timp suficient, — și e contrar legii să se susțină, că ar fi putut cumpărătorul să facă acte de acele cari se știe de toți sunt oprite.

«Motivând astfel soluția lor, instanțele de fond au invocat și aplicat greșit reguli ce în orice caz nu se pot invoca în cazul nostru; au violat și nesocotit regulile ce guvernă un contract ca al nostru; exces de putere, omisiune, nemotivare, eroare de fapt, violarea art. 1169, 1101, 1020 și 1021 c. c., și 3 d n legea măsurilor excepționale.

III. «Greșit susține instanțele de fond că nu ne-am găsi în situațiunea a invoca un caz de forță majoră, și aceasta pentru motivul, că forța majoră e fără efect când din cauza ei executarea obligațiunii e mai onorabilă. Nu ne găsim în această ipoteză, și fără a mai vorbi că însăși soluția pentru ipoteza vizată de instanțele de fond, este greșită, ca neținând seama de distincția făcută chiar în lege, între riscurile ordinare și cele extraordinare.

«Greșit mai cred de asemenea instanțele de fond că în caz de forță majoră nu poate avea alt efect decât acela de care se vorbește în decizia atacată. Cazurile de forță majoră pot avea și alte urmări asupra contractelor. În cazul de față existența unei asemenea împrejurări (constată și în deciziile atacate) stabilește între altele, că cumpărătorul nu a fost în culpă; acesta explică o dată mai mult că din această cauză și pentru că nu sunt alte motive de stingere ori desființare a contractului, — învoiala e tot în vigoare și cumpărătorul va fi primit, grație acestei constatări, a îndeplini mai departe, obligațiunile până la epuizarea termenului acordat lui pentru facerea lucrărilor.

«Exces de putere și greșită argumentare, invocare de reguli străine și violare și nesocotirea regulilor aplicabile în cazul nostru; nemotivare, omisiuni».

Având în vedere că înaintea instanțelor de fond recurentul a mai susținut că prin contractul în discuțiune devenind proprietarul lemnului cumpărat, pierderea acestui drept nu se putea produce decât printr-o acțiune în rezoluțiunea vânzării, ceea ce în specie nu a avut loc; că fiind împiedicat prin forță majoră de a intra în posesia obiectului vânzării, instanțele judecătorești sunt în drept a-i acorda un termen de grație conform art. 1101, 1020, 1021 c. civ. pentru a-și executa contractul, iar astăzi pretinde că numai prin nesocotirea acestor texte de lege refuză a-i acorda termenul cerut, și afirmă greșit că într'un contract de exploatare de păduri termenul ar fi un element esențial al convenției și este extinctiv;

Considerând că în specie constant fiind prin interpretarea intenției părților că este vorba de un termen extinctiv, devine fără interes a se mai discuta în mod teoretic dacă într'un contract oarecare de exploatare de păduri termenul este sau nu un element esențial al contractului, după cum afirmă Curtea de apel, și dacă el are caracter extinctiv;

Considerând că într'un contract care prin natura lui implică prestațiuni succesive, termenul extinctiv stipulat de părți ca mod de stingere a obligațiunilor, operează prin simpla împlinire a lui independent de orice idee de culpă a uneia din părți în executarea obligațiunii sale;

Că obligațiunea odată stinsă prin împlinirea termenului, nu se mai pot produce efecte decât printr'un nou acord de voință a părților care creiază o nouă obligațiune și, prin urmare, judecătorul nu se poate substitui părților și prin acordarea unui termen, să prelungească o obligațiune stinsă;

Că astfel fiind, instanțele de fond în mod întemeiat resping cererea recurentului de a-i acorda termen de grație de 2 ani pentru a-și realiza drepturile ce le avea în virtutea contractului și ca atare nu violează art. 1020, 1021 și 1101 c. civ. după cum neîntemeiat pretinde recurentul;

Având în vedere și susținerea recurentului, că termenul prevăzut în contractul său de exploatarea pădurii, a fost suspendat din momentul mobilizării în favoarea sa prin art. 3 din legea măsurilor excepționale și ca atare are drept a continua exploatarea în timp egal cu acel al suspendării legale;

Considerând că din termenii menționați text de lege reese că suspendarea de care se ocupă acest text este referitoare la termenele fixate de lege pentru îndeplinirea unui anumit act și numai în mod excepțional, pentru anumite contracte enumerate în acest text, se prelungește chiar termenele convenționale;

Că contractul în discuțiune, neintrând în această enumerațiune, urmează că în conformitate cu legea instanțele de fond au respins cererea recurentului de a i se considera prelungit contractul și din acest punct de vedere;

Că și aceste motive de recurs fiind nefondate, recursul de față cată a se respinge;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

NOTĂ. — Jurisprudența este constantă asupra chestiunii că art. 3 din legea măs. excepționale nu se poate aplica prelungirii termenului prevăzut de un contract de exploatare a unei păduri, căci legea nu se referă decât la termenele prescrise de lege, iar nu la acele stipulate în convențiunile dintre părți, deoarece este o deosebire în termenele de plată și exercițiul unui drept.

În speță, era tot vorba de stingerea unei obligațiuni prin expirarea termenului prevăzut în contract de exploatare de păduri. (Curtea de apel București, secția III, decizia civilă No. 194 din 2 Oct. 1920, în *Curierul Judiciar*, No. 21 din 5 Iunie 1921).

(N. R.).

TRIBUNALUL DORHOI

Audiența dela 2 Iunie 1921

Președenția d-lui D. HOZOC, Președinte

Alexandrina Negrescu cu Elvira Colonel Constantin Toplicescu
Sentința civilă No. 128

Testament mistic. — Testament autentic. — Voința de a testa. — Interpretare. — Revocare. — Dispariția motivului testării. — Dacă poate constitui o caducitate? — Art. 802, 862, 864, 920 și 921.

Testament. — Autentificare. — Nearătarea numărului proceselor verbale nu constituie o nulitate. — Art. 10, 11 și 18 din legea autentificării actelor.

1. Voința de a testa se interpretează prin totalitatea clauzelor testamentare, prin cuvintele întrebuințate de testator, prin formele adoptate în exprimarea voinței sale și prin înțelesul ce se potrivește mai bine naturei actului întrebuințat și care înțeles se poate confirma și recunoaște și prin alte fapte sau documente emaneate dela defunct ce nu rezultă din cuprinsul dispozițiilor testamentare.

2. Minuta sau conceptul de autentificare constituie un element nou de formă peste cuprinsul rezoluțiunii de autentificare.

3. Legea autentificării nu sancționează în art. 18 de cât neîndeplinirea în sine a formelor cerute, iar nu și numărul proceselor verbale ce trebuie să facă ulterior dovada realității lor.

4. Chestiunea caducității testamentului prin disparițiunea motivului testării, e controversată; în orice caz, atunci când un fapt oarecare survenit posterior testării ar contrazice motivele invocate de testator, voința testato-

rului nu încetează, căci, cauzele arătate de cele mai multe ori nu dau decât o stare sintetică rezumativă, iar voința e rezultatul unui întreg complex de împrejurări, incompatibil cu enunțări precise și limitate.

Prin urmare în speță, introducerea unei acțiuni de divorț nu e o dovadă sigură a disparițiunei cauzei testatelor prin disparițiunea afecțiunei dintre soți — singură ce ar fi determinat liberalitatea — întrucât pe de o parte este incertitudine asupra împrejurărilor ce au determinat pe soție la asemenea măsuri, iar pe de altă parte fiind vorba de acte ce nu sunt definitive în situațiunile ce determină, susceptibile de modificări sau reveniri, fără posibilitate deci de a produce impresiuni puternice și de a schimba definitiv stările sufletești, se poate concepe persistența sentimentelor de afecțiune dintre soți în tot timpul fazelor unui proces de divorț și cu atât mai mult persistența voinței de a testa, când întâmplător în determinarea acestei voințe intervin și alte elemente în afară de cele sentimentale.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de Alexandrina Negrescu, cu consimțământul soțului său Alexandru Negrescu, în calitate de soră a defunctului Locotenent Al. Michalescu prin petițiunea înregistrată la No. 244/920, pentru anularea testamentului autenticat, sub No. 132 915, de Tribunalul Dorohoi, prin care defunctul Locotenent Al. Michalescu testează soției sale Elvira Michalescu, acum devenită prin a doua căsătorie Elvira Colonel Constantin Toplicescu, întreaga sa avere, precum și pentru anularea testamentului aceluiași defunct, făcut în formă mistică prin Tribunalul Dorohoi în Iulie 1911;

Având în vedere că în fapt se constată următoarele: Defunctul Locotenent Al. Michalescu face testament mistic în favoarea soției sale Elvira la 23 Iulie 1911; posterior se face de același testator un testament în formă autentică, autenticat de Tribunalul Dorohoi sub No. 132 din 15 Februarie 1915;

La 25 Septembrie 1918, soția în favoarea căreia se testează prin ambele testamente introduce acțiune de divorț contra soțului pentru injurii grave, iar prin cererea înregistrată la No. 14820 din 25 Septembrie 1918, solicită de la Tribunalul Dorohoi să fie autorizată a părăsi domiciliul conjugal, declarând că va locui în comuna Brăești la d-l Colonel Toplicescu;

Procesul de divorț ajunge la data de 18 Octombrie 1918, în faza expunerii de motive, când se amână pentru admitere în principiu și în fine la 31 Octombrie 1918 se suspendă pentru neprezentarea părților, de la această dată a rămas în nelucrare deoarece soțul pârât Locotenent Al. Michalescu, încetează din viață în cursul judecății;

Prin prezenta acțiune reclamanta în calitate de soră a testatorului cere în primul rând să se constate că testamentul mistic se găsește revocat prin testamentul posterior făcut în formă autentică, că cel făcut în formă autentică e nul pentru viciu de formă și că nici unul nici altul nu reprezintă liberă voință a testatorului, ele fiind rezultatul captațiunii, sugestiunii și a diferite mijloace dolosive utilizate de soția sa Elvira în favoarea căreia s'a testat. În instanță acest ultim motiv de anulare a fost susținut în o altă formă și anume că testamentul a devenit caduc prin încetarea cauzei ce a determinat testarea și anume prin încetarea motivelor de ordin sentimental prevăzute în corpul testamentului autentic, aducând ca dovadă de fapt, introducerea de către soție, posterior testării, a acțiunii de divorț și a acțiunii pentru părăsirea domiciliului conjugal;

Având în vedere că în ce privește revocarea sau nulitatea testamentului mistic, reclamanta aduce următoarele temeiuri de drept și de fapt: 1) Testamentul deși poartă acest titlu el nu satisface condițiunile esențiale cerute de art. 802 c. civ., întrucât nu se arată lămurit voința testatorului de a dispune pentru timpul încetării sale din viață, 2) Prin testamentul mistic netestându-se toată averea ce o avea defunctul, adică nici avere mobilă și nici un loc situat în orașul Dorohoi lângă moara moștenitorilor defunctului Doctor Michalescu, tatăl defunctului Locot. Michalescu, aducând ca

dovadă pentru existența acestei averi, publicația de vânzare a Tribunalului Dorohoi No. 8179/915 prin *Monitorul Oficial* No. 204 915, pagina 8467, iar prin cel autentic testându-se întreaga avere mobilă și imobiliară care se va găsi în momentul încetării din viață, testatorul a înțeles prin acest testament posterior autentic să revoace dispozițiunile testamentului anterior făcut în formă mistică, potrivit art. 920 c. civ.;

Având în vedere că pentru puterea legală a unui testament se cere de art. 802 din codul civil prin alte condiții și manifestarea clară și precisă a voinței testatorului, de a testa, adică de a dispune în un mod anumit și în favoarea unei persoane determinate, de totalitatea averii sale sau de o parte din avere, posterior încetării sale din viață;

Că voința de a testa se interpretează prin totalitatea clauzelor testamentare, prin cuvintele într-buinate de testator, prin formele adoptate în exprimarea voinței sale și prin înțelesul ce se potrivește mai bine naturii actului întrebuit și care înțeles se poate confirma și recunoaște și prin alte fapte și documente emane de la defunct ce nu rezultă din dispozițiunile testamentare;

Că desigur titulatura actului de testament implică existența legală a testamentului și cuprinde voința de a dispune după încetarea din viață, întrucât cuvântul utilizat corespunde nomenclaturei stabilite de definiția actului dată în art. 820 c. civ. și că în orice caz utilizarea unei nomenclaturi date de legiuitor pentru determinarea acestui act solemn, presupune cel puțin din partea testatorului până la proba contrarie această voință de a dispune pentru timpul încetării sale din viață;

Că din nici o altă clauză a testamentului mistic nu rezultă împrejurări de natură a învedera voința testatorului în a dispune de obiectele testate în cursul vieții și nu după încetarea sa din viață;

Că îndeplinirea formelor legale cerute de art. 864 din c. civ. pentru valabilitatea testamentului mistic și mai ales prezentarea testatorului spre a solicita tribunalului aceste forme și spre a face declarațiunile de autenticitate cu privire la dispozițiunile sale de ultimă voință, creată pe deplin și în mod neîndoios că atunci când s'a servit de nomenclatura legală a actului făcut, a înțeles să se serve cu știință de un act anume determinat și conceput de legiuitor pentru fixarea dispozițiunilor de ultimă voință, adică să facă un testament;

Că în fine din cuprinsul testamentului autentic din 15 Februarie 1915, se desprinde încă odată și mai clar voința testatorului, de oarece se vorbește în el de complectarea testamentului mistic deus la Tribunal în ziua de 23 Iulie 1911 și de alte dispoziții de ultimă voință, că desigur viții de formă dacă ar conține testamentul autentic și încă ele nu ar putea să înlăture sau să anihileze intențiunea testatorului purtată asupra unui act anterior făcut de testator și pentru complectarea căruia intervine din nou și încă sub formă autentică;

Că deci primul motiv de anulare a testamentului mistic e nefondat și urmează a fi respins;

Că în ce privește revocarea lui prin facerea unui testament posterior autentic, reclamanta, a susținut intențiunea de revocare prin diferența de testare dintre cele două testamente dispunând în cel mistic de o parte din averea imobilă numai, iar în cel autentic de întreaga avere mobilă și imobilă;

Considerând că potrivit art. 920 și 921 din codul civil un testament poate fi revocat în totul sau în parte prin un testament posterior, iar în caz când termenul de revocare nu e utilizat prezența unui testament posterior nu anihilează prin acest singur fapt pe cel anterior, ci desființează numai din cel anterior dispozițiunile necompatibile sau contrarii, cu acele ale testamentului posterior;

Că testamentul autentic posterior nu conține nici un termen care să tindă la revocarea celui anterior și că ceva mai mult chiar voința testatorului e exprimată cât se poate de precis în înțelesul de a se aduce prin testamentul posterior o complectare a dispozițiunilor din testamentul mistic anterior;

Că deasemenea din prezentarea faptelor așa cum au fost arătate de reclamantă, nu rezultă nici un fel de necompatibilitate materială sau intențională care să împiedice o executare de fapt și simultană a clauzelor ambelor testamente, fiind vorba de aceeași persoană în favoarea căreia se testează, iar diferența de bunurile ce se testează și în felul cum se

găsește exprimată presupune o intențiune de complectare și de estindere a bunurilor testate, ce nu au fost contrazise cu nimic;

Că deci clauzele testamentului mistic urmează a se găsi complectate cu clauzele testamentului autentic și a se executa simultan în favoarea persoanei ce a primit testarea și că chiar dacă cel autentic ar fi după cum se susține, nul pentru viții de formă, clauzele testamentului mistic au o existență valabilă și și pot produce efectul dorit și intenționat de testator, cu privire la bunurile testate;

În ce privește vițiile testamentului autentic;

Având în vedere că reclamanta pentru a susține nulitatea testamentului autentic invoacă două feluri de viții de formă, unele relative la formele de autentificare propriu zise, iar altele relative la formele speciale prevăzute de legiuitor în materia testamentelor;

Având în vedere că pentru vițiile de formă rezultate din nerespectarea formelor ridicate de legea autentificării actelor se enumără următoarele:

1. O alterare materială în redactarea și conținutul actului, provenită prin faptul că testatorele Locotenent Michălescu, deși iscălit sub acest nume, e trecut în un rând al actului sub numele de Locotenent Michălescu, adică o alterare provenită din intercalarea de prisos a literei „i” în numele testatorului;

2. Autentificarea fiind făcută prin redactarea numai a procesului-verbal pus pe originalul actului și a exemplarului rămas la dosarul de autentificare fără a se face minuta sau concepta de autentificare, s'a călcat dispozițiunile exprese ale art. 10 și 11 din legea de autentificare, călcare sancționată cu nulitatea virtuală a actului de oarece formele de autentificare sunt forme solemne cari trebuiesc absolut respectate spre a se garanta sinceritatea declarațiunilor și spre a se înlătura fraudă;

3. Procesul-verbal fiind făcut cu mașina și complectat numai cu mâna conține neregularități, treceri peste rând și nepotriviri de la un exemplar la altul;

Având în vedere că potrivit dispozițiunilor art. 10 și 11 din legea de autentificare, ofițerul sau magistratul ce instrumentează, e dator să se încredințeze de identitatea părților, să le citească actul în auzul lor, să le întrebe dacă cele cuprinse în act sunt cu consimțământul d-lor, să se convingă da și unul din exemplare e iscălit de părți, punându-le să subserie pe cellalt exemplar în fața sa, iar ca rezultat al acestor îndatoriri să încheie un proces-verbal de constatare pe care să-l treacă în josul actului pe ambele exemplare;

Că în afară de procesul-verbal de autentificare care se trece în o formă detaliată pe ambele exemplare ale actului, legea în art. 11 indică facerea încă a unui proces-verbal care să se treacă pe minuta sau conceptul autentificării;

Că de nicăiri nu rezultă că în afară de aceste formalități, legea prevede încă operațiunea sumară a constatării de îndeplinire a formalităților, sub forma rezoluțiunii care să emane de la magistratul ce autentifică sau mai bine zis, de nicăieri nu rezultă că minuta sau conceptul de autentificare ar constitui un element nou de formă peste cuprinsul rezoluțiunii de autentificare;

Că, din contra, vorbele de concept sau minută, întrebuințate de legiuitor implică ideea unei rezoluțiuni imediate și sumare incompatibilă cu detaliile unui proces-verbal de constatare a îndeplinirii tuturor formalităților cerute de lege, conceptul având de scop ca și minuta să îndeplinească rolul unei rezoluțiuni în ce privește primirea sau neprimirea actului și indirect să stabilească dovada că toate formalitățile cerute pentru a se putea ajunge la autentificare au fost neapărat făcute;

Că, în speță rezoluțiunea judecătorului ce a instrumentat pusă pe cererea de autentificare, semnată de dânsul și de grefier, și cuprinzând: luarea consimțământului, stabilirea identității și anularea timbrelor legale, cuprinde toate elementele esențiale ale unei constatări sumare care se serve de bază redactării proceselor verbale de autentificare ce urmează a fi făcute pe ambele exemplare ale actului și deci înlocuiește sau se asimilează conceptului și minutei cerută în materie de autentificare;

Că în tot cazul chiar dacă s'ar austine că constatarea tuturor formalităților ce prevăd sau cuprinde autentificarea,

ar trebui trecută în extenso și în rezoluție, în concept, sau minută, și încă netrecerea detaliilor nu implică nulitatea actului, legea nesancționând cu nulitatea în art. 18 decât neîndeplinirea în sine a formelor cerute iar nu și numărul proceselor-verbale, ce trebuiesc să facă ulterior dovada realității lor, de aici concluzia firească că e suficient ca unul din procesele-verbale să conțină toate formele legii;

Că toate formalitățile substanțiale ale legii cerute *ad-solemnitatem* fiind sancționate cu nulități exprese, orice altă formă în afară de cadrul acestor nulități, nu poate constitui o formă substanțială susceptibilă de o nulitate virtuală, căci s'ar depăși intenția legiuitorului și s'ar face interpretări necompatibile cu o lege specială care prin ea însăși nu poate fi decât de strictă interpretare;

Că ar fi și inechitabil ca un act prezentat în regulă magistratului ce instrumentează și care conține posterior în procesul său de autentificare, îndeplinirea tuturor formalităților substanțiale să se declare fără ființă din cauza unor împrejurări ce nu derivă din voința și diligența părților, cum ar fi redactarea ulterioară a proceselor verbale de autentificare rămase la dosar, opera exclusivă a greșii;

Că în acest sens s'a pronunțat și Înalta Curte de Casație și Justiție în secțiuni unite prin decizia 4/911 (*Curierul Judiciar* 15/911), declarând valabil un act autentic și solemn deși nici minuta și nici măcar procesul-verbal de autentificare de pe exemplarul din dosarul autentificărilor nu se găseau semnate de judecătorul ce a instrumentat și contra semnat de grefier;

Că aceia ce legea a voit să asigure prin legea autentificării, a fost exprimarea liberei voințe din partea părților, punându-se în sarcina magistratului obligațiunii care să desparte atențiunea părților și cari să facă dovada sincerității declarațiunilor, constatăndu-se formalitățile pe care legiuitorul le-a crezut necesare în vederea unei asemenea garanții, în procesul-verbal de autentificare care se trece în josul actului;

Că în cauză trecându-se în procesul-verbal de autentificare din josul originalului toate formalitățile cerute sub pedeapsă de nulitate de art. 18 din legea autentificării, rezultă implicit dovada îndeplinirii lor, cu ocazia luării consimțământului părților fiind vorba de constatări *proprios sensibus* a ofițerului ce instrumentează și care au tărie până la înscrierea în fals;

Că în ce privește deosebirea de redactare în privința numelui, spunându-se în cuprinsul actului că testeară Locotenentul Mihailescu iar la sfârșitul actului iscălit Locotenent Michălescu, desigur că e o simplă eroare materială, fără nici o consecință pentru validitatea actului, mai ales dacă ținem seamă că persoana ce a testat a fost cunoscută personal magistratului ce a instrumentat o, așa că nici un dubiu nu poate naște;

Că de asemenea cel de al treilea vițiu de formă nu e fondat nefiind oprit a se utiliza mașina, stampila sau orice alt mijloc rapid cerut pentru a se asigura o urgență și regulată rezolvare și expediere a lucrărilor; că intercalarea cuvintelor se face cu mâna în spațiile libere, e deci firească și nepotrivirile aparente datorite acestor complectări dispar față de conținutul total al actului, absolut identic în procesele-verbale de pe ambele exemplare;

Având în vedere că reclamanta, referindu-se la anume condițiuni impuse de art. 862 codul civil pentru validitatea testamentului făcut în formă autentică mai cere a se declara nul testamentul și pentru faptul că judecătorul ce a dat autentificarea în rezoluțiunea pusă nu a constatat libera voință a testatorului mărginindu-se la formula de stil a luării consimțământului, incompatibilă cu formele solemne prevăzute de lege în materie de testamente;

Având în vedere că art. 862 c.d.civ. prevede sub pedeapsă de nulitate declarația testatorului că testamentul e al său, iscălit de el și făcut din libera sa voință;

Că însă din procesul-verbal de autentificare pus atât pe original, cât și pe exemplarul de la dosar, se constată că testatorul prezentându-se la autentificare a declarat că testamentul e al său, că cele cuprinse în el sunt exprimarea liberei sale voinți și că semnătura e a sa proprie;

Că deci toate formalitățile cerute *ad solemnitatem* s'au îndeplinit și ele există atâta timp, cât nu s'a cerut de partea interesată înscrierea în fals, contra realității lor;

Că simplul fapt că nu sunt trecute cu aceste detalii și în

rezoluție sau minuta de autentificare, nu poate constitui un motiv care să atragă nulitatea sau nevalabilitatea celor constatate în chiar procesul-verbal de autentificare;

Că analiza strictă făcută cuvintelor din rezoluție spre a se deduce că «luarea consimțământului» nu implică ideea exprimării liberei voinți, e o lucrare mai mult de gramatică, inutilă față cu constatările din procesul-verbal și fără putință de a schimba natura operațiunii efectuată de magistrat, care utilizând acest cuvânt la un act unilateral, nu a înțeles și nu a putut înțelege altceva decât în a constata că partea și-a arătat libera sa voință în raport cu stipulațiunile actului ce-l prezintă;

— Că deci și din acest punct de vedere obiecțiunile sunt nefondate, actul rămânând valabil ca testament autentic îndeplinit și îngrădit sub toate cerințele legii;

În ce privește caducitatea testamentului autentic:

Având în vedere că reclamanta mai susține că chiar dacă testamentul autentic ar fi valabil și nu s'ar găsi revocat și încă trebuie considerat caduc deoarece au încetat motivele ce l'a determinat;

Că pentru a se învedera această disparițiune de cauză, se analizează cuprinsul testamentului de unde s'ar deduce că singurul motiv al testării a fost răsplătirea dragostei cu care soția a înconjurat în tot timpul vieții pe testator și se produce acte și anume cererea de despărțenie și de părăsirea domiciliului conjugal, introduse de soție posterior testării, care contrazice existența, mai departe a dragostei soției, singura ce a determinat liberalitatea;

Considerând că în o parte din doctrină și jurisprudență încetarea unuiului motiv ce a determinat pe testator la liberalitate, presupune sau revocațiunea tacită când motivul a încetat de a mai exista prin faptul testatorului, sau caducitatea legatului când disparițiunea motivului nu are loc din cauza testatorului;

Că în cauză e deci vorba de un caz de caducitate întrucât faptele enumerate de reclamantă spre a deduce disparițiunea motivului ce a determinat liberalitatea, nu sunt opera testatorului;

Că desigur obiecțiunile ce se aduc acestei teorii sunt destul de serioase și legitimează îndepărtarea ei;

Că un argument de logică — admițându-se acest fel special de caducitate — ar obliga pe testator la enumerarea motivelor sau la justificarea legatului prin arătarea unei cauze, ceea ce nu rezultă din nici un text;

Că pentru a se înlătura situațiunile primejdioase și inevitabile erori, ce ar rezulta din interpretări purtate asupra intențiunii testatorului — element de ordin sufletesc atât de intim — atunci când s'ar spune că motivele arătate de testator nu sunt sincere și nu corespunde realității, ar trebui să se atribue cauzei indicate o putere probantă nesusceptibilă de proba contrară, lucru inadmisibil căci s'ar contrazice rațiunea lucrurilor și s'ar împiedeca stabilirea adevărului;

Că, în fine, e greu de presupus că voința testatorului încetează în raport cu liberalitatea atunci când un fapt oarecare survenit posterior testării ar contrazice motivele invocate de testator, întrucât cauzele arătate de cele mai multe ori nu dau decât o stare sintetică, rezumativă, iar voința e rezultatul unui întreg complex de împrejurări, incompatibil cu enunțări precise și limitate;

Că e tot așa de greu de presupus că testatorul având posibilitatea revocării nu s'a manifestat această voință din cauză de uitare sau neglijență dat fiind importanța actului făcut, inacțiune care de cele mai multe ori ar constitui un element de apreciere pentru persistența voinței de a testa, chiar când motivul indicat în testament ar părea contrariat de survenirea unui fapt posterior testării;

Că admițând chiar în principiu acest fel de caducitate și încă în fapt disparițiunea motivului ce a determinat liberalitatea, nu este dovedită;

Că, în adevăr, din cuprinsul testamentului autentic rezultă că testatoarele a testat în favoarea soției sale spre a răsplăti dragostea și îngrijirea cu care l'a înconjurat în tot timpul vieții;

Că dacă dragostea arătată de testator ar părea contrazisă pentru timpul posterior testării prin faptul că soția a intentat acțiune de divorț și de părăsirea domiciliului conjugal, nu e mai puțin sigur că cel de al doilea motiv, adică îngrijirea

pentru trecut nu a putut dispărea prin efectul unor împrejurări posterioare și cu care nu se găsește în nici un fel de legătură;

Că răsplata unui fapt trecut apreciat prin serviciile primite și prin recunoștința ce dătoarează, de persoana ce face liberalitatea în momentul testării, poate constitui pentru oricine un motiv de liberalitate și în consecință poate singur determina voința pentru testare;

Că această răsplată și recunoștință neputându-se șterge sau anihila prin nimic, voința testatorului rămâne deci din acest punct de vedere neinfluențată, necontrazisă și compatibilă cu orice împrejurări viitoare ce ar surveni;

Că mai ales în fapt, aprecierea ce se poate forma asupra felului de îngrijire adus de persoana ce a primit liberalitatea din poziția singurei informatoare străină familiei și neînțelegerilor, Maria Ciocan, propusă de chiar reclamanta, e de așa natură încât poate stabili ușor convingerea devotamentului și a recunoștinței ce se dătoarează;

Că în adevăr, afirmă această informatoare, testatorul era așa de bolnav încât nu se putea găsi vreo femeie alta decât soția care să fi putut corespunde tuturor îngrijirilor de care bolnavul avea nevoie, și că soția în tot timpul conviețuirii nu s'a îndepărtat dela această datorie;

Că ceva mai mult, chiar din această depoziție și din mărturisirea Maiorului Florescu — la care de asemenea s'a referit reclamanta — rezultă că tot soția a îngrijit și de înmormântarea testatorului, făcută potrivit cu situația lui și punând aproape toată suma necesită de astfel de cheltuieli deși, după cum se susține, se intentase cererea de divorț și de părăsirea domiciliului conjugal;

Că în ce privește cel de al II-lea motiv al testării și anume: dragostea cu care soția a înconjurat pe defunct, nici el nu se poate găsi contrazis numai prin o cerere de divorț sau de părăsire a domiciliului conjugal, întrucât pe de o parte este incertitudine asupra împrejurărilor ce au determinat pe soție la asemenea măsuri, pârâta susținând că procedând astfel nu a făcut decât să încerce și să producă impresiune asupra familiei defunctului care se arăta foarte puțin dispusă de a găsi o modalitate pentru procurarea banilor necesități de boala testatorului, deși era în curs și se prelungea numai din cauza reclamantei un proces de moștenire; iar pe de altă parte fiind vorba de acte ce nu sunt definitive în situațiunile ce determină, susceptibile de modificări sau reveniri, fără posibilitate deci de a produce impresiuni puternice și de a schimba definitiv stările sufletesti, se poate concepe perzistența sentimentelor de afecțiune dintre soți în tot timpul fazelor unui proces de divorț și cu atât mai mult perzistența voinței de a testa, când în determinarea acestei voințe intervin și alte elemente în afară de cele sentimentale;

Că testatorul murind mai înainte ca divorțul să se fi terminat, orice apreciere ce s'ar face în legătură cu afecțiunea dintre soți și cu voința de a testa sprijinită în parte pe această afecțiune, devenind fără folos și fără temei, cererea de a se considera caducă liberalitatea pe motivul disparițiunii motivului testării, e nefondată și urmează a fi respinsă;

Apreciind și cererea de cheltuieli de judecată făcută de pârâtă prin reprezentantul său pe care le fixează la suma de 200 lei, conform art. 140 și 146 pr. civ.

Pentru aceste considerente redactate de d-l Președinte Dimitrie Hozoc, tribunalul respinge ca nefondată acțiunea intentată de Alexandrina Negrescu.

(ss) D. Hozoc, N. Georgean.

NOTA. — Singura chestiune asupra căreia vom insista este aceea a înlăturării (revocațiune sau caducitate) unei dispozițiuni testamentare prin disparițiunea motivului testării, fără a avea câtuși de puțin prin aceasta pretenția de a complecta perfecta motivare a sentinței la care ne referim.

Principiul general în materie de testamente, atunci când se are în vedere executarea lor, este căutarea intențiunii testatorului.

Un alt principiu, servind întrucâtva de limită celui de mai sus, este necesitatea unui act de voință cu caracter de certitudine din partea dispozantului, act de unde să rezulte o voință contrarie din partea sa, pentru

posibilitatea revocării unei prime dispozițiuni testamentare.¹⁾

Și s'ar putea spune că întrucât disparițiunea motivului testării nu a determinat o modificare a voinței decujusului, este de bănuat că această voință avea alte motive destul de temeinice pentru a persevera în dispozițiunea odată luată.

Totuși și ca o derogare vădită și foarte justă din punct de vedere psihologic, la logica regulii de mai sus, se pune chestiunea dacă în anumite cazuri, nu este locul de a se da o importanță primordială intențiunii defunctului cu toate că manifestarea acestei intențiuni nu s'a produs înaintea morții fie din circumstanțe independente de sine, fie pentru că ezita din cauza nesiguranței sale asupra realității unei stări de lucruri anumite.

Să nu se spună că în aceste cazuri nu există o voință; dimpotrivă voința există și în diverse circumstanțe s'ar putea demonstra că această voință nu aștepta decât confirmarea unei stări de lucruri, în care caz se poate spune cu certitudine care ar fi fost directiva sa.

Iată un bărbat, în legături continue de prietenie cu o femeie; plecând pe câmpul de luptă îi scrie în repetate rânduri hotărârea sa de a-i lăsa toată averea; ceva mai mult într-o ultimă scrisoare îi spune: „am consultat un avocat, îți las toată averea mea“. Cazul s'a prezentat în Franța în ultimul timp în fața trib. Senei.

S'a pus chestiunea de a se ști dacă această scrisoare nu constituie un testament, intențiunea decujusului fiind deplin manifestată și testamentul neputând fi făcut sub o altă formă, deoarece câteva ore după scrisoare bărbatul cade în luptă.

Incontestabil că totul depinde de conținutul scrisoarei și că rigiditatea principiilor codului civil cere întrebuirea unor forme precise; că în sfârșit, dacă prin o scrisoare te anunț că am intenția să-ți las ceva prin testament, acest testament neproducându-se, indiferent de cauză, scrisoarea cu greu s'ar putea susține că l'ar putea înlocui.

Nu este însă mai puțin adevărat că din punct de vedere omenesc e ceva strigător în rigiditatea acestei logice.

Tot așa în diferendul la care se referă sentința de mai sus: soțul lasă totalitatea averii sale, soției, pentru a o recompensa de devotamentul ce-i arată.

Ulterior soția divorțează de bărbat. Bărbatul nu revocă testamentul.

În ipoteza când unicul motiv al testării ar fi cel de mai sus, nu s'ar putea oare susține că în urma părăsirii sale de către soție, este exclus ca bărbatul să mai fi ținut a-i lăsa averea?

La întrebarea, de ce nu a revocat testamentul? Se poate răspunde că, instanța de divorț nefiind terminată, soțul defunct mai putea avea speranța că soția îi va reveni.

Doctrina și jurisprudența bazându-se pe solide argumente de text, e foarte restrictivă în această privință.

Intr'adevăr, după d-l Huc: „Il n'y a pas lieu en principe de rechercher quels sont les motifs ou mobiles qui ont déterminé le disposant à faire la libéralité... Si l'acte contient une indication de motifs, l'absence ou l'inexactitude des motifs allégués ne sauraient compromettre la validité de la disposition“.

Și motivul acestei opinii este că „le legs étant une donation, et toute donation étant suffisamment causée par la volonté de donner, est valable indépendem-

ment de toute désignation ou fait qui a pu porter à la libéralité“.²⁾

Jurisprudența nu a văzut însă întotdeauna în modul de mai sus, admitând în anumite cazuri revocarea.

Speța ce s'a prezentat întâi este aceea a nașterii unui postum fără ca testatorul să o poată prevedea până în momentul morții. La început nu s'a admis revocarea. Apoi însă s'a ajuns la invalidarea testamentului pe o cale deturnată, făcându-se să intervină ideea de cauză.

Cauza impulsivă și determinantă a testamentului era dorința de a regula succesiunea colaterală în absența moștenitorilor direcți, astfel încât testamentul a fost considerat ca fără cauză atunci când a supraviețuit un copil. (Douai, 30 janvier 1843, Jur. gén. V-e. Disp. entre vifs et testamentaires, No. 4314). Un alt caz, e o persoană care a testat toată averea sa săracilor, crezând că nu are moștenitori deși avea, și intențiunea sa nu era să îi desmoștenească. Testamentul a fost considerat ca având o cauză falsă. (Paris, 9 févr. 1867, D. P. 67, 2, 195).

Excepțiunile sunt însă extrem de rare și justifică în totul constatarea d-lui Planiol: „Malgré tout les décisions assez hardies pour faire tomber un testament, en scrutant les motifs du disposant, sont très peu nombreuses et il semble implicitement admis que la nullité ne doit être prononcée que s'il résulte des termes mêmes dont s'est servi le testateur qu'il a entendu faire dépendre de l'existence de ces motifs (indiqués par lui dans le testament) la validité de ces dispositions“.³⁾

Și argumentele de mai sus se aplică fie că am considera un legat drept caduc, fie că l'am considera în mod tacit revocat prin disparițiunea motivului testării.

Să observăm însă că ar fi poate mai propriu să se vorbească de o revocare tacită sau implicită în cazul de față, pentru că în definitiv se presupune încetarea voinței de a testa, în urma disparițiunii motivului determinant.

Ținem să accentuăm că prin cele de mai sus nu înțelegem a aduce vreo critică modului de a vedea al trib. de Dorohoi, cu atât mai mult cu cât din diversele circumstanțe de fapt, a putut să-și formeze convingerea că motivul testării nu putuse dispărea numai prin faptul introducerii acțiunii de divorț.

În ipoteza contrarie însă, deși recunoaștem că față de sistemul codului civil, singurul mod just de a vedea e cel al doctrinei și jurisprudenței, totuși credem că, în diverse situațiuni, s'ar fi câștigat dacă se menține vechiul sistem care vedea o prezumție de revocarea testamentului prin disparițiunea motivului testării⁴⁾ (supra-venire de dușmănie grave între testator și legatar).

C. BOSIANU,
Avocat.

2) Commentaire du C. C., t. 6, No. 40, în fine, 41 în princ.

3) D. 1906, 2, 257. Dec. a Curții din Rennes cu nota d-lui Planiol. Cazuri similare se văd în D. 47, 2, 163 (C. din Rouen); D. 52, 1, 121 (Cass. fr.); A se vedea de asemenea nota d-lui Planiol și autorii citați. Demolombe, t. 5, No. 243, 245 și urm., 262. Laurent, t. 14, No. 207, 292 (cu jurispr. citată). Troplong, t. 3, 2103 și urm., Varennes-Sommières, sur l'erreur, No. 436. Alexandrescu, t. 4, 2, p. 438.

4) Pothier, Don. test., Cap. VI, Sec. 2 § 2, 5°; Demolombe, t. 5, No. 262 și autorii citați.

A apărut Tabla de materii pe 1916 și pe 1919, Prețul 30 lei fiecare.

S'a pus sub presă Tabla pe 1920 și după terminarea ei, se va imprima și cea pe 1921.

La comandă se va adăoga și 4 lei pentru porto-poștal recomandat, notându-se pe mandat «pentru Tabla...».

1) Laurent, t. XIV, No. 206 și urm.; Vezi și Aubry et Rau, ed. IV-a, t. VII, p. 526.

TRIBUNALUL DORHOI

Audiența dela 1 Decembrie 1921

Președinția d-lui N. GEORGEAN, judecător

C. Huțanu cu D. Hromei și Profira Mândrișoru

Jurnalul No. 9859

Intervenție. — Elementele ei. — Acțiune în revendicare — Cererea, în apel, a cumpărătorului imobilului în litigiu de a figura în instanță, pentru apărarea drepturilor proprii. — Admisibilitatea acestei cereri. — Art. 247, 248 pr. civ.

Când pârâtul în o acțiune în revendicare vinde imobilul în litigiu, cumpărătorul poate cere să fie pus el în cauză, chiar direct în apel, căci în acest caz nu ne aflăm în fața unei intervenții, ci a unei cereri din partea unui al treilea care ia locul pârâtului din proces.

• Tribunalul,

Asupra cererii lui C. Huțanu de a fi citat și el în această instanță de apel;

Având în vedere că, în fapt, se constată următoarele: La 12 Mai 1920, D. Hromei și Profira Mândrișoru... introduc... acțiune pentru revendicarea a 89 arii, 50 ca pământ..., acțiune care... este respinsă ca prescrisă; contra Cărtii de judecată se face apel de către reclamantii... înaintea tribunalului Dorohoi, care punându-se în curs... se suspendă, din cauză că intimatul D. Hromei a decedat. Prin jurnalul... din 24 Sept. 1921 se dispune redeschiderea afacerii, introducându-se în cauză pe I. Hromei, moștenitorul intimatului. În petiția înreg. a No... C. Huțanu cere a fi citat în locul defunctului intimat, de oarece acesta i-a vândut lui întreaga cantitate de pământ care face obiectul apelului;

Având în vedere cererea lui C. Huțanu de a fi citat în locul lui D. Hromei, încetat din viață, întrucât a cumpărat de la acesta pământul ce formează obiectul procesului între frați;

Considerând și obiecțiunile apelanților cari tind la respingerea cererii, pentru motivul că această cerere trebuie considerată ca o intervențiune, care, fiind în speță în interesul exclusiv al părții, nu poate fi primită în instanța de apel;

Considerând că potrivit art. 247 pr. civ., oricine va avea un interes legitim, născut și actual într-o pricină ce se urmează între alte persoane, va putea cere să stea în instanță, intervenția putându-se face fie pentru recunoașterea dreptului intervenientului, fie pentru apărarea drepturilor uneia din prigonitoarele părți;

Că dar, potrivit acestui articol, intervenientul în o instanță angajată între alte părți, trebuie mai înainte de toate să aibe un interes, căci intervenția nu este altceva decât exercițiul unei acțiuni, astfel că aceleași reguli ca și la o acțiune principală au să cărmuiască și cererile de intervenție, care trebuiesc respinse ca inadmisibile, când sunt lipsite de interes, care este măsura acțiuni or în justiție;

Având în vedere că interesul lui C. Huțanu este în deajuns de justificat de oarece el se prezintă în calitate de cumpărător al terenului în litigiu de la intimatul decedat D. Hromei și are interes a sta în instanță pentru a i se recunoaște dreptul său de proprietate asupra terenului în discuțiune;

Considerând că în doctrină și jurisprudență este unanim admis că cumpărătorul sub or-ce punct de vedere s'ar privi dreptul său, are calitatea de a interveni într'un proces angajat contra vânzătorului său, cât timp însă procesul se găsește pendinte la prima instanță;

Că atunci când intervenția se produce, ca în speță, în apel, chestiunea este discutată și nu mai prezintă aceeași ușurință, cererea de intervenție fiind supusă unor condițiuni mai riguroase de cât înaintea primei instanțe, pentru că în apel primirea intervenției este o derogare dela principiul celor două grade de jurisdicțiune, și art. 248 p. civ., prevede că intervențiunea făcută de cel de al treilea pentru apărarea drepturilor sale, nu se va primi de cât în timpul când pricina se găsește înaintea primei instanțe; singura libertate este pentru intervenția făcută pentru apărarea drepturilor uneia

din prigonitoarele părți, care se va putea face în or-ce stare a procesului și la or-ce instanță, chiar și înaintea Curții de Casație.

Având în vedere că C. Huțanu cere a fi citat și a sta în instanță pentru a-și apăra drepturile sale de propri-tate asupra terenului în litigiu, cumpărat de el dela intimat în timpul instanței de apel și după darea hotărârii dela prima instanță;

Considerând că, deși potrivit textului citat mai sus, această cerere, dacă ar fi considerată ca o adevărată intervenție, nu ar putea fi admisă în apel, de oare-ce introdusă în interesul propriu al părții, intervenția ar lipsi pe adversari de beneficiul primului grad de jurisdicție; că, afară de aceasta, în apel neputându-se discuta de cât punctele ce au făcut obiectul desbaterilor înaintea primei judecăți, intervenția are caracterul unei cereri noi și atari cereri nu sunt permise, în regulă generală, înaintea instanței de apel;

Că totuș acest text nu este aplicabil în specie, de oare-ce C. Huțanu, care are un interes legitim de a sta în instanță de apel, cere a figura în proces de și în vederea apărării drepturilor sale proprii, însă nu ca un adevărat intervenient în sensul art. 247 p. civ., ci pentru a continua și susține instanța angajată cu autorul său acum decedat, substituindu-se acestuia, pe temeul principiului constant în drept că cumpărătorul este reprezentat pentru toate actele anterioare vânzării, afară de cauzele de fraudă, de vânzător, iar nu și pentru actele posterioare vânzării și în special pentru hotărârile date contra vânzătorului după ce acesta s'a desbrăcat de dreptul său de proprietate;

Că dar, cu toate că sentința ce s'ar obține în apel față de moștenitorul intimatului nu ar fi opozabilă cumpărătorului C. Huțanu și ar putea fi atacată de el pînă în contestațiune, în caz când s'ar executa asupra terenului în litigiu, conform regulii că hotărârea obținută ar fi pentru el, care nu a luat parte la proces, «res inter alios acta», tot și nimic nu se opune ca el să fie citat să stea în instanța de apel, în calitate de cumpărător al drepturilor intimatului decedat, și a-asta chiar în interesul părților și pentru o bună administrațiune a justiției, întrucât în acest mod se supune aceleași judecăți, și se termină prin aceeași hotărâre toate contestațiunile conexe;

Că, astfel fiind este locul a se încuviința cererea făcută de C. Huțanu pentru citarea sa în cauză;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător N. Georgian, dispune a se cita numitul ca intimat, etc.

(ss) N. Georgian, Octav Pienescu

NOTA.— Intentarea unui proces nu lovește bunul de indisponibilitate (v. însă art. 285 c. civ.); deci bunul poate fi vândut sau grevat de sarcini reale. Transmisiunea cu titlu universal neoperându-se prin acte între vii, ci numai prin decesul unei persoane, cumpărătorul unui imobil este un *ayant-cause* cu titlu particular. Dobânditorii unor bunuri determinate suferă efectele actelor îndeplinite de autorul lor în ce privește bunul sau actul transmis, dar numai în ce privește actele anterioare transmisiunii, căci or-ce *ayant-cause* cu titlu particular are o îndoită calitate, după timpul ce-l avea în vedere *ayant-cause* pentru epoca anterioară achizițiunii, *terțiu* pentru perioada posterioară achizițiunii. Autorul nu mai poate face nici un act asupra lucrului transmis care să fie opozabil dobânditorului¹⁾.

Deci sunt opozabile succesorilor cu titlul particular hotărârile pronunțate contra autorului înainte de achizițiune²⁾.

Pe baza acestui principiu s'a decis că dacă în urma unei acțiuni s'a rezolvit dreptul aceluia de la care am dobândit imobilul, hotărârea obținută contra autorului meu nu-mi este opozabilă, deși prin efectul rezilierii tranzacției ce forma titlul de

1) V. toate acestea în *Planio*, I. ed. V 304.

2) Cas. II, 305/921, *Jurispr. Rom.*, 9-10/922.

proprietate al autorului meu, lucrurile au fost puse în starea anterioară. Prin urmare, dacă acel care a obținut rezilierea în contra autorului meu vine și-mi revendică imobilul vândut sub cuvânt că titlul autorului meu fiind rezolvit, acesta nu mi-a putut transmite nimic, eu mă pot apăra arătând că transacțiunea, adică titlul autorului meu, nu trebuia desființată, invocând mijloace de apărare comune cu ale autorului meu, cum și mijloace proprii, astfel că se poate foarte bine ca aceeași transacție ce a fost declarată reziliată față de autorul meu, să fie recunoscută valabilă în ce mă privește³⁾.

Prin urmare, hotărârea obținută de un terțiu contra vânzătorului nu poate fi opusă cumpărătorului ca lucru judecat atât în cazul când titlul cumpărătorului e anterior acțiunii îndreptate contra vânzătorului, cât și atunci când titlul e posterior introducerii acțiunii, însă anterior pronunțării hotărârii. Deci poți vinde în timpul procesului și până la darea hotărârii, iar după pronunțarea sentinței, nu, căci nu mai poți transmite un drept ce nu-l mai ai.

Hotărârea definitivă obținută contra vânzătorului nu e opozabilă cumpărătorului al cărui titlu e posterior introducerii acțiunii în revendicare îndreptată contra vânzătorului, dar anterior dării hotărârii, căci cumpărătorul e un succesor cu titlu particular și pentru ca să i se poată opune lucrul judecat, trebuie chemat în instanță și el⁴⁾.

Aceeași soluțiune e și pentru ipoteca sau alte drepturi reale. Deci și aici hotărârea obținută față de constitutorul dreptului real nu e opozabilă creditorului gagist, ipotecar etc., care are un drept distinct și nici nu se poate obiecta că hotărârile au efect retroactiv din momentul intentării acțiunii, căci această regulă se aplică numai între părțile care s'au judecat, nu față de terți, cum sunt creditorii ipotecari⁵⁾.

Din contra, chiriașul neavând un drept real asupra imobilului, hotărârea obținută de un terțiu în contra aceluia ce i-a închiriat, îi e opozabilă în ce privește rezilierea vânzării, deși chiriașul n'a fost chemat în instanță⁶⁾.

Când, prin urmare, pârâul în o acțiune în revendicare vinde imobilul în litigiu, procesul nu mai poate continua cu acel pârâ, iar reclamantul are dreptul să ceară punerea în cauză a noului cumpărător, precum, de asemenea, și acesta are dreptul să intervie.

În adevăr, cum ar mai putea continua acțiunea în revendicare cu pârâul care și a vândut imobilul? Vânzătorul nu mai poate reprezenta pe cumpărător. La ce ar mai servi atunci o hotărâre?

Dacă am admite că cumpărătorul nu poate interveni sau nu poate fi silit să intervie, atunci ar urma că procesul nu mai poate continua. Cu alte cuvinte, în o acțiune în revendicare vânzarea imobilului în litigiu petrecută în timpul procesului ar fi o piedică la continuarea procesului.

Acest rezultat absurd nu poate fi admis și nici

nu putem da pârâului un mijloc așa de eficace ca să împiedice revendicarea. Art. 248 p. civ., care nu permite intervențiunea de cât la prima instanță, nu ne poate conduce la acest rezultat.

De aceea tribunalul arată că aici nu e o adevărată intervenție și, cu drept cuvânt, căci nu ne aflăm de cât în fața unei substituiri de persoane, nu a unui drept nou, a unor mijloace de apărare ce n'ar putea fi invocate de cât de actualul achizitor. Aici ne aflăm exact în cazul când pârâul ar fi decedat. Cum moștenitorii nu sunt intervenienți, ci continuatorii pârâului, *personam defuncti sustinent*, același lucru se poate spune și despre cumpărătorul lucrului litigios.

Mai mult, legea presupune și se referă la drepturile născute anterior intentării acțiunii (art. 247 p. civ.). Ea nu reglementează cazul când dreptul s'a născut în timpul procesului. Cum era să facă intervenție cumpărătorul la prima instanță, când dreptul său s'a născut în apel? Și ce principiu poate împiedeca pe cesionar să consinue, direct în apel sau recurs, instanța?

Ținând seamă de motivul ce a determinat pe legiuitor de a opri intervenția în apel; de faptul că o permite pentru intervenția accesorie, că în acest caz reclamantul nu e lipsit de beneficiul celor două grade de jurisdicțiune, că cumpărătorul se prezintă ca un succesor cu titlu particular al pârâului, nu găsim nici un motiv ce ar putea îndreptăți înăurarea punerii în cauză a cumpărătorului direct în apel.

Mai mult, cumpărătorul lucrează și în interesul vânzătorului relativ la bunul vândut (art. 1351 c. civ.), încât chiar dacă s'ar considera chemarea cumpărătorului în cauză ca o intervenție, aceasta ar avea un caracter mixt, adică și conservator și agresiv, ceea-ce jurisprudența permite să se facă în apel⁷⁾.

Cumpărând imobilul, nu putem contesta achizitorului dreptul de a interveni în litigiul referitor la bunul său, căci dreptul de a răspunde la acțiune e un accesoriu al lucrului vândut (art. 1325 c. civ.).

Soluțiunea aceasta își găsește un sprijin puternic în art. 1403 c. civ., după care lucrul se socotește litigios când există proces sau contestație asupra fondului dreptului.

Scopul retractului litigios fiind de a curma litigiile, el se poate propune în orice stare a procesului și chiar direct în Casație⁸⁾. Și desigur, în acest caz, cumpărătorul a fost introdus în timpul procesului.

Specia ce o adnotăm ne pune în evidență necesitatea admiterii intervenției forțate. Presupunând că cumpărătorul vrea să intervie, nu putem admite că acțiunea în revendicare rămâne paralizată din acest fapt.

Tribunalul Fălciu a admis intervenția forțată, iar d-l D. Alexandresco care adnotează sentința acestui tribunal, o aprobă⁹⁾. Tot în acest sens se

3) Curtea de Apel Iași, 19 Iulie 1920, *Justiția*, 1-2/920.

4) Cas. II, 8/912, *Curierul Judiciar*, 25/912; Cas. I, 904/922, *Jurispr. Rom.*, 8/922; Cas. I, 211/911, *Jurispr. Rom.*, 17/911, *Curierul Judiciar*, 44/911; Cas. I, 532/914, *Jurispr. Rom.*, 39/914; Cas. I, 599/915, *Jurispr. Rom.*, 40/915; C. Ap. Donăi 18 Ian. cu nota D. Alexandresco, în *Justiția* 9-10/916.

5) Cas. I, 396/911, *Curierul Judiciar* 66/911. *Planiol*, ibidem.

6) Cas. I, 258/916, *Tribuna Juridică*, 30-31/919.

7) Trib. Iași, I. 13 Mai 1919, *Justiția*, 8/919. În ce privește intervenția la împărțială, până când se poate face, v. *Alexandresco*, III, partea II-a, p. 769; *Planiol*, III, 2435; Cas. II, 104/915, *Curierul Judiciar* 62/915; Jud. oc. T.-Severin în *Curierul Judiciar* 26/906; Cas. I, 962/912, *Curierul Judiciar*, 7/913.

8) Cas. I, 199/909, *Curierul Judiciar* 83/909; Cas. I, 398/921, *Curierul Judiciar* 33/921.

9) Trib. Fălciu, 10 N-brie 1905, *Curierul Judiciar* 79/905; *Boitard*, I, ed. 11, nota dela p. 503.

pronunță Tocilescu (III, 234), care citează decretul domnesc din 20 Oct. 1837, reprodus în colecție, I, p. 156. Deci avem și tradiția în acest sens.

D-l M. A. Dumitrescu, în manualul său de procedură civilă, de asemenea o admite (p. 166).

„Evident, zice acest eminent autor, nu poți să faci o intervie de cât o persoană care are interes să exercite mai în urmă contra uneia din părțile care se judecă actualmente o acțiune separată“.

Cum pârâtul, când stă în instanță, nu e interesat; în aceeași situație se găsește și cel ce-i ia locul. De aceea tot ce s'ar putea susține e că cumpărătorul să nu invoace mijloace personale, căci atunci reclamantul ar fi lipsit de beneficiul celor două grade de jurisdicție.

STEFAN SCRIBAN

Avocat, -Dorohoi

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA II CIV. COR.

Audiența de la 19 Mai 1922

Președinția d-lui ST. BUICLIU, Judecător

Clotilda și General Averescu cu Căpitan Alberto Croce

Sentința civilă No. 349 bis

Adopțiunea unui italian. — Cerere de anulare din partea adoptatorilor români, pe motivul că mama celui adoptat nu și-a dat consimțământul. — Respingere. — Art. 311 c. civ. rom., 376, 190, 79 și urm. c. civ. it.

În sistemul codului italian, art. 376, mama naturală nu este trecută în actul de naștere fără consimțământul său, iar dacă tatăl natural face declarația de naștere a copilului, atunci se trece numai numele său, ca în cazul de față. Că întrucât, ulterior, copilul n'a cerut căutarea maternității și nici mama nu și-a recunoscut copilul, ea rămânând necunoscută și deci bine tatăl natural și-a dat consimțământul la adopția care s'a încuviințat de Trib. române și care nu se poate anula pentru lipsa de consimțământ a mamei.

Tribunalul,

Ascultând pe d-l avocat Anibal Teodorescu din partea reclamantilor Clotilda și General Averescu;

Asupra acțiunii intentată de d-na Clotilda General Averescu și General Averescu personal și ca soț pentru autorizarea înregistrată la No. 12.222 din 14 Iulie 1921, prin care cer ca contradictor cu d-l Alberto Croce, Tribunalul să dispună anularea adopțiunii pe care reclamantii au făcut-o în persoana lui Alberto Croce, actualmente căpitan de infanterie din Florența (Frienze) Italia și care adopție a fost încuviințată de Tribunalul Ilfov, secția I-a, cu sentința No. 402/1895;

Considerând că reclamantii invoacă ca motiv de anulare lipsa de consimțământ, întrucât adoptatul fiind un copil natural — consimțământul trebuia dat de către mama să naturală, — conform art. 311 cod. civ. român și nu de tatăl său natural, legea română oprind cercetare paternității;

Considerând că în sistemul codului italian, conform art. 376 cod. civ. italian, mama naturală nu este trecută în actul de naștere fără consimțământul său; iar dacă tatăl natural face declarația de naștere a copilului, atunci se trece numai numele său, mama rămânând necunoscută;

Că mai mult încă, legea italiană art. 376 spre a pune la adăpost pe mama naturală ca să nu fie trecut numele său, specifică că atunci când declarația se face de persoane străine, numele mamei nu se trece în actul de naștere, dacă persoanele declarate n'au procură

specială din partea mamei să facă o declarație în acest fel;

Considerând că conform art. 190 cod. civil italian, legea însă dă dreptul copilului să-și caute maternitatea, de asemenea conform art. 79 și următorii cod. civil italian, mama poate să-și recunoască copilul său natural;

Considerând că în speța adoptatul a fost recunoscut numai de tatăl său, căci prin actul de naștere No. 1163/84 eliberat de Primăria orașului Piave, se constată că declarațiunea a fost făcută de tatăl natural Hippolitta Dominica Croce, căpitan de infanterie, care a făcut declarațiunea că: „la orele . . . s'a născut un copil de sex masculin din unirea lui cu o femeie nemăritată, nici rudă cu ea în gradul în care împiedică recunoașterea și căruia îi dă numele de Alberto“, așa că în speța mama adoptatului este necunoscută;

Considerând că nefiind dovedit că copilul (adoptatul) a fost recunoscut de mamă sau că și-a stabilit pe cale judiciară maternitatea, rezultă că bine Tribunalul Ilfov secția I-a prin sentința No. 402/895 a încuviințat adopțiunea numai prin consimțământul tatălui, întrucât consimțământul mamei nu putea fi luat, ea fiind necunoscută;

Pentru aceste motive, redactate de d-l jude-supleant N. Antoniad-Mihail, Trib. respinge ca nefondată acțiunea etc.

(ss) St. Buicliu, N. Antoniad-Mihail.

Grefier (s) Dumitrescu.

TRIBUNALUL ILFOV SECȚIA III C. C.

Audiența dela 22 Martie 1922

Președinția d-lui AL. BAICAN, Președinte

Gh. H. Duca cu Corpul Contabililor din București

Sentința civilă No. 172 *)

Legea pentru organizarea corpului de contabili. — Expert contabil. — Insciere. — Unde trebuie făcută? — Respingere. — Acțiune. — Contra cui trebuie îndreptată? — Acțiune. — Nesuficient timbrată. — Acoperirea prin plățile taxelor legale. — Expert contabil care exercită deja profesiunea. — Cereri de inscriere. — Drepturi câștigate. — Insciere definitivă. — Dacă mai poate fi atacată? — Art. 19 din lege, art. 4, 6, 8 din regulamentul acestei legi.

1. Cererea de înscriere în corpul contabililor făcută în primele 6 luni dela promulgarea legii, trebuie făcută la președintele tribunalului, iar nu la secțiunea corpului de contabili de pe lângă tribunal.

2. Deși acțiunea făcută de reclamant n'a fost suficient timbrată, însă se poate satisface prin plata de trei ori a taxelor legale.

3. Inscierea unui expert contabil la președintele trib. în primele 6 luni dela promulgarea legii este definitivă, întrucât la punerea legii în aplicare, exercitarea profesiunii de contabil nu era reglementată, iar legea consfințește o situație de fapt existentă și reglementează niște drepturi câștigate din trecut, determinând modul recunoașterii și condițiile cerute pentru înscrierea în corp a acelorora, care exercitase până la punerea în aplicare a legii profesiunea de contabili și experți-contabili, ceea ce în speța, reclamantul a făcut-o. Această înscriere definitivă nu este susceptibilă de nici o cale de atac.

Reclamantul asistat de d-l av. Alex. Em. Lăzărescu, Pârâta Societate prin d-l av. D. R. Ioanițescu.

La 16 Martie 1922 fiind termenul fixat pentru judecarea

*) A fost confirmată în parte de Curtea de Apel secția II, prin decizia No. 145 din 12 Iunie 1922, apărând pe Societate de daune, și ordonând înscrierea reclamantului în tabloul, sub sancțiunea de 150 lei pe zi daune cominatorii.

acțiunii intentată de d-l Gh. Duca în contra Corpului contabililor din București, la apelul nominal s'a prezentat reclamantul în persoană asistat de d-l avocat Lăzărescu și pârâtul prin d-l avocat D. R. Ioanițescu.

Procedura fiind completă, s'a dat citire acțiunii introductive de instanță, actelor și lucrărilor din dosar, după care d-l avocat D. R. Ioanițescu ridică incidentul bazat pe art. 4 din legea Corpului contabililor susținând că acțiunea de față este rău îndreptată contra Corpului contabililor, ea trebuind adresată contra secțiunii Ilfov.

D-l avocat Lăzărescu cere respingerea incidentului pe baza art. 8 care prevede atribuțiunile Consiliului superior al Corpului contabililor.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de pârât:

Având în vedere că prin art. 8 se prevede că atribuțiunile Consiliului superior al Corpului contabililor este și acela de a întocmi tabloul general al tuturor membrilor Corpului contabililor din întreaga țară, să deearnă calitatea de expert-contabil;

Că față cu dispozițiunea acestui text, incidentul devine neîntemeiat, acțiunea fiind bine intentată contra Corpului de contabili;

Pentru aceste motive, tribunalul, respinge incidentul ridicat de pârât.

D-l avocat Ioanițescu ridică al doilea incident susținând că reclamantul trebuie să-și îndrepte plângerea sa în prealabil Consiliului superior al Corpului și în urmă să atace deciziunea cu apel la Curtea de apel.

D-l avocat Lăzărescu cere respingerea și a acestui incident deoarece, în speță, este vorba de cererea de înscriere făcută în primele 6 luni dela punerea în aplicare a legii, înaintea președintelui tribunalului, caz în care înscrierea este definitivă.

Tribunalul,

Având în vedere și acest al doilea incident;

Având în vedere că dispozițiunile art. 6 și 8 din regulamentul legii, precum și ale art. 17 din lege sunt privitoare la cererile de înscriere ce se adresează președintelui secției Corpului;

Că, în speță, este vorba de cererile de înscriere făcute în primele 6 luni dela punerea în aplicare a legii, înaintea președintelui tribunalului, caz în care înscrierea este definitivă, nefiind prevăzută nici o cale de atac contra acestor înscrieri;

Că așa fiind, și acest incident este neîntemeiat și cată a fi respins;

Pentru aceste motive, tribunalul, respinge și acest al doilea incident;

D-l avocat Ioanițescu ridică al treilea incident arătând că acțiunea nu este suficient timbrată, întrucât se cere și daune în sumă de 50.000 lei.

D-l avocat Lăzărescu depune coale timbrate în valoare de 750 lei, reprezentând de 3 ori taxele cuvenite și cere respingerea incidentului.

Tribunalul,

Considerând că întrucât reclamantul a depus în instanță timbre reprezentând de 3 ori taxele legale, dispozițiunile legii timbrului în acest caz, sunt satisfăcute, astfel că și acest incident cată a fi respins;

Pentru aceste motive, tribunalul, respinge și acest al treilea incident.

In fond, părțile, prin avocații lor, au susținut fiecare în sensul concluziilor scrise aflate la dosar, iar tribunalul având necesitate de timp a delibera, a amânat pronunțarea pentru azi 22 Martie 1922, când a pronunțat următoarea sentință:

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată de d-l Duca prin petiția

înregistrată la No. 95 din 31 Ianuarie 1921 contra Corpului contabililor autorizați și experți contabili;

Având în vedere toate actele și lucrările din dosar, susținerile părților în instanță și concluziile lor scrise;

Având în vedere că prin această acțiune reclamantul cere: 1. Ca numitul corp să-l înscrie în tabloul special cu titlul de expert-contabil, comunicând despre aceasta tribunalului Ilfov și, în caz de refuz, să-i plătească câte 1000 lei pentru fiecare zi de întârziere, cu titlul de daune cominatorii, și 2. Să fie condamnat la plata sumei de 50.000 lei daune pe trecut;

Având în vedere că pârâtul se opune la înscrierea reclamantului în tabloul special de experți-contabili, pe motivul că prin art. 3 din legea pentru organizarea Corpului de contabili autorizați și experți-contabili, între alte condițiuni se cere și aceia de a avea titlul unei academii de înalte studii comerciale din țară sau titlul unei școli superioare de comerț sau a unei școli de comerț (curs seral, de comerț), titlu pe care reclamantul nu a făcut dovadă că îl posedă;

Având în vedere că sus zisa lege publicată la 13 Iulie 1921, cu începere dela această dată reglementează exercitarea profesiei de contabil, înființând un corp special cu caracter de persoană juridică și determinând categoriile de membri ce formează acest corp și anume: contabili stagiați, contabili autorizați și experți contabili, precum și condițiunile de admitere în acest corp;

Având în vedere că, conform principiilor generale, o lege dispune pentru viitor și nu are putere retroactivă neputând atinge drepturi câștigate;

Că întrucât până la punerea în aplicare a acestei legi, exercitarea profesiei de contabil nu era reglementată, în respectarea principiului general mai sus arătat, această lege a recunoscut și consfințit o situație de fapt existentă, lucru ce reese din termenii întrebunțați în art. 19: „actualii experți și experți-contabili” și a reglementat și drepturile câștigate din trecut, determinând modul recunoașterii acestor drepturi și condițiile cerute pentru înscrierea în corp a acelor care exercitase până la punerea în aplicare a legii profesiunea de contabil autorizat și expert-contabil;

Că, într'adevăr, prin art. 19 se dispune ea în primele 6 luni dela promulgarea legii până la constituirea secțiilor pe județe, cererea se va adresa președintelui tribunalului, care constatând îndeplinite condițiile din prezenta lege, va hotărâ calitatea de contabil sau expert-contabil;

Având în vedere că din certificatul No. 101 liberat de președintele tribunalului Ilfov s. I com., se constată că reclamantul prin ordonanța No. 1655 din 2 August 1920 a fost înscris în tablou la No. 1/1921 cu gradul de expert-contabil în baza art. 19 și 20 din legea pentru organizarea corpului;

Având în vedere că aceste înscrieri sunt definitive, nefiind prevăzută în lege nici-o cale de reformare contra lor;

Că, mai mult, din certificatul liberat de grea s. I. com. la No. 1109, se constată că prin ordonanța No. 817 s'a respins cererea făcută de secția contabililor autorizați și experți-contabili făcută prin adresa No. 678/921, dispunându-se a nu se da nici-un curs hotărârii ce s'a luat de acea secție, ca d-l Duca să fie înscris numai contabil-autorizat;

Că, dar, față cu dispozițiile clare și presise ale art. 19 din lege și întrucât prin ordonanța sus arătată, reclamantul a fost înscris în corp cu gradul de expert-contabil, această înscriere fiind definitivă, toate opunerile pârâtului devin neîntemeiate și urmează să fie înlăturate, refuzul său de a înscrie pe reclamant în tablou fiind nejustificat cu nimic;

Că, așa fiind, primul capăt de cerere al acțiunii este întemeiat și urmează să fie admis;

Având în vedere că pârâțul refuză fără nici-un drept înscrierea în tablou a reclamantului, și apreciind asupra cererii făcută de reclamant că, în cazul acesta, să i se plătească câte 1000 lei pe fiecare zi de întârziere cu titlul de daune cominatorii, fixează aceste daune la suma de 200 lei de fiecare zi;

Având în vedere că reclamantul a mai cerut ca pârâțul să fie obligat și la plata sumei de 50.000 lei ca daune pe trecut;

Considerând că trib. apreciind și asupra acestei daune fixează quantumul lor la suma de 10.000 lei;

Având în vedere că cererea de cheltueli de judecată, asupra căreia, deasemenea apreciind, le fixează la suma de 500 lei;

Pentru aceste motive, Tribunalul admite în parte acțiunea intentată, etc.

(ss) *Al. Baican, A. Boboc.*

Grefier (s) *C. I. Dumitrescu.*

NOTA. — Legea din 13 Iulie 1921 a căutat să reglementeze profesiunea de contabili-auto-rizați și experți contabili, acești auxiliari prețioși ai justiției în multiplele chestiuni de natură teh-nica. Cum această profesiune încă înainte de re-glementarea sa, se exercita de persoane, care deși nu posedau titluri academice speciale, însă prin practică dobândise o experiență îndestulatoare ca să poată fi numiți experți legea a căutat să res-pecte aceste drepturi câștigate prin art. 19, cum a făcut și legea pentru organizarea corpului de avocați din 12 Martie 1907, art. 87, cu avocații care n'aveau titluri, dar practicau avocatura ca apărători.

Pentru aceștia legea corpului de experți-con-tabili prin art. 19 — le recunoaște drepturile câștigate și dispune că în primele 6 luni dela promulgarea legii până la constituirea secțiunilor corpului de contabili, — se pot înscrie la preșe-dintele Tribunalului, care constatând condițiunile cerute de lege — practica de experți-contabili, îi pot înscrie în calitatea de contabili sau experți-contabili.

Această înscriere după lege are caracterul unei înscrieri definitive neputând fi atacată pe nici o cale.

În speța supusă tribunalului, reclamantul deși fusese înscris definitiv, Societatea corpului de con-tabili îi refuză înscrierea — încât cu drept cu-vânt, prin sentința ce-o adnotăm, tribunalul ho-tărăște sub sancțiunea de daune cominatorii înscrierea sa în corp, care nu putea fi refuzată pe nici un temei legal, reclamantul dovedind cu suficiență că practicase mulți ani profesiunea de expert în diverse procese în mod destul de mul-țumitor și că posedă cunoștințele tehnice nece-sare,—prin urmare, se bucură de drepturi câș-tigate, pe care însuși legea i le respectă.

Deci, în speța, tribunalul a făcut o justă apli-cațiune a textelor de lege.

E. C. D.

Tip. Soc. anon. CURIERUL JUDICIAR, București, Rahovei, 5 TELEFON 13/29—Ad-tor: Avocat I. Codreanu—c. 530

JURISPRUDENȚĂ STRĂINĂ

Societate comercială. — Statute. — Obiectul activității sociale. — Stingerea lucrului. — Indust-rie de transport. — Rețea de căi ferate. — Răscumpărare. — Neexecuțiunea contrac-tului de societate. — Causă de rezoluțiune.

O societate comercială este considerată dizolvată deplin drept atunci când activitatea sa socială prevăzută prin statut a luat în mod complet sfârșit sau când obiectul social a devenit absolut irealizabil.

Când exploatarea unei rețele de căi ferate constituie unul din scopurile societății, însă în afară de ele, mai sunt și altele enumerate prin statute, încetarea între-prinderii principale nu atrage după sine în mod necesar și dizolvarea ei.

Când obiectul societății este în special de a face tot ce se raportează la industria transporturilor, răscum-părarea de Stat a rețelei exploatate, nu dă loc la di-solvarea sa, căci nimic nu împiedică ca societatea să urmărească unul sau altul din activitățile care formează scopul său social.

O societate nu e considerată ca fără obiect, fiind-că nu realizează ceea ce și- propus prin statut; neexecu-tarea contractului de societate este o cauză de rezolu-țiune, iar nu de dizolvare¹⁾. (*Curtea de Apel din Bruxelles s. II, audiența de la 22 Feb. 1922. La Belgique Judi-ciaire No. 23-24 din 11 Iunie 1929*).

1) Vezi asupra acestei importante chestiuni: *Pont*, Soc. civ. et comm., No. 676—94 *Guillouard*, Contrat de société, No. 293; *Arthuys*, Contrat de société, t. II, No. 748; *Thaller*, Droit comm., No. 424, ed. III; *Lyon Caen et Renault*, Droit comm., t. I, No. 306 și t. II, No. 308; *Laurent*, t. XXVI, No. 374 și urm.; *Huc*, Code civil, t. XI, No. 111; *Houpin et Bosvieux*, Société civile et comm., t. I, 173 (ed. V-a); *Baudry-Lacantinerie et Wahl*, Droit civil, t. XXIII, No. 378 și urm. (ed. III); *Rousseau*, Soc. comm., t. I, No. 629 (ed. 5, 1921).

A apărut în Editura Tip. „CURIERUL JUDICIAR“

CODUL INCHIRIERILOR

cuprinzând Noua Lege a Chirilor, comentată

de d-nii GR. CONDURATU, Consilier la Curtea de Apel, I. GR. PERIȚEANU, și ALEX. VELESCU, Avocați, și însoțită de Desbaterile parlamentare, Expunerea de motive, Circulara ministerială din 10 Mai 1922 și de întreaga legislație excepțională referitoare la materie.

Volumul cuprinzând, 19 coale tipar (300 pagini), prețul s'a fixat la **lei 50.**

Depozit la CURIERUL JUDICIAR, Rahovei 5, București.

Comandele se execută numai contra cost. La mandat se va adăuga lei 4 pentru transport recomandat.

Retipărindu-se colecții complete din Curierul Judiciar dela anul 1900 la zi, se vând cu prețul de 180 lei fiecare an.

ERATĂ

În articolul colaboratorului nostru *Soarta creditorilor hipotecari sau privilegiați în urma exproprierei*, publicat în numărul trecut al *Curierului Judiciar*, se va citi la p. 375c oloana I, p. finală: Proportional cât era aferentă ipototeca terenului *neexpropriat*, cumpărătorul era debitor.. în loc de terenului expropriat.....